

Работнікам сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці

Паважаныя працаўнікі аграпрамысловага комплексу! Шчыра віншую вас з прафесійным святам — Днём работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці.

Праца сялян заслужана шануецца нашым народам. Сёлета ў засекі Беларусі пакладзены самы багаты ўраджай хлеба. Па адной тоне збожжа краіны — гэта вынік, варты найвышэйшай адзнакі, і пацвярджэнне вернасці выбранага шляху развіцця галіны.

Багаты стол у доме кожнай беларускай сям'і — гэта цалкам ваша заслуга. Цяперашнія прыярытэты аграрыяў заключаюцца ў стварэнні сучаснай інавацыйнай вытворчай базы, павышэнні канкурэнтаздольнасці прадукцыі і нарошчвання экспарту. Узрунены, што іх рэалізацыя будзе на годным узроўні.

За руплівае і прадуктыўнае выкарыстанне зямлі, матэрыяльна-тэхнічнае ўмацаванне сельскагаспадарчых і перапрацоўчых арганізацый выказваю падзяку ўсім работнікам і ветэранам аграпрамысловага комплексу, вучоным-аграрыям.

Зычу вам і вашым сям'ям добрага здароўя, шчасця і новых працоўных здзяйсненняў.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА РАЗГЛЕДЗЕЎ КАДРАВЫЯ ПЫТАННІ

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 16 лістапада разгледзеў кадравыя пытанні. Аб гэтым карэспандэнт БЕЛТА паведамілі ў прэс-службе беларускага лідара.

Кіраўнік дзяржавы назначыў:
ЛАТУШКУ Паўла Паўлавіча — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Французскай Рэспубліцы, Пастаянным прадстаўніком Рэспублікі Беларусь пры ЮНЕСКА па сумяшчальніцтве;

ХАЙНОУСКАГА Аляксандра Францавіча — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Венгрыі, Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Славенія па сумяшчальніцтве;

ФІСЕНКУ Ігара Валянцінавіча — Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Рэспублікі Беларусь у Алжырскай Народнай Дэмакратычнай Рэспубліцы і Рэспубліцы Судан па сумяшчальніцтве;

ВАКУЛЬЧЫКА Валерыя Паўлавіча — старшынёй Камітэта дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь;

ШАЕВА Валянціна Пятровіча — старшынёй Следчага камітэта Рэспублікі Беларусь.

Прэзідэнт даў згоду на назначэнне:
ЗАКРЭУСКАГА Вадзіма Аляксандравіча — намеснікам міністра энергетыкі;

ФІЛОНАВА Анатоля Васільевіча — першым намеснікам міністра эканомікі;

АБРАМАВА Вячаслава Анатольевіча — намеснікам старшыні Дзяржаўнага камітэта па маёмасці;

ХВАЦІКА Васіля Міхайлавіча — старшынёй Баранавіцкага райвыканкама;

ДЗЯДЗЮКА Юрыя Васільевіча — старшынёй Драгічынскага райвыканкама;

СЯРКОВА Міхаіла Мікалаевіча — старшынёй Пружанскага райвыканкама;

ЯФРЭМАВА Барыса Сяргеевіча — старшынёй Лепельскага райвыканкама;

БАГОВІЧА Мікалая Ірынархавіча — старшынёй Шаркаўшчынскага райвыканкама;

ГАРБАЧОВА Уладзіміра Уладзіміравіча — намеснікам старшыні Гомельскага аблвыканкама;

КІРЫЧЭНКУ Пятра Аляксеевіча — старшынёй Гомельскага гарвыканкама;

СУЗДАЛЕВА Генадзя Аляксандравіча — старшынёй Жлобінскага райвыканкама;

ПАНЧАНКУ Віталія Сямёнавіча — старшынёй Рэчыцкага райвыканкама;

ТУРЧЫНА Аляксандра Генрыхавіча — намеснікам старшыні Мінскага аблвыканкама;

ЮШКЕВІЧА Аляксандра Мікалаевіча — намеснікам старшыні Мінскага аблвыканкама;

САЛАУЯ Генадзя Міхайлавіча — старшынёй Клецкага райвыканкама;

ШАЦЬКО Ільві Іванавіча — старшынёй Мядзельскага райвыканкама;

ЗАБЕЛЫ Аляксандра Леанідавіча — старшынёй Беларускага дзяржаўнага канцэрна харчовай прамысловасці «Белдзяржхарчпрам»;

КАРПЯКА Уладзіміра Валянцінавіча — генеральным дырэктарам вытворчага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Мінскі завод шасцёрняў»;

ЛОЖАЧНІКАВА Ігара Аляксандравіча — генеральным дырэктарам адкрытага акцыянернага таварыства «Беларускі цементны завод»;

БУТКО Віктара Фёдаравіча — генеральным дырэктарам адкрытага акцыянернага таварыства «МЗКР» — кіруючая кампанія холдынга «Белстанкаінструмент»;

СЫЧЭУСКАГА Уладзіміра Васільевіча — членам Гродзенскага аблвыканкама;

СЯНЬКО Віктара Сяргеевіча — членам Мінскага аблвыканкама;

ГАРОШКІНА Аляксандра Рыгоравіча — членам Магілёўскага аблвыканкама.

Кіраўнік дзяржавы таксама падпісаў указ аб прыпыненні ваеннай службы генерал-маёру **Аляксандру МЯХУВУ** у сувязі з выбараннем дэпутатам Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь на ўвесь тэрмін яго паўнамоцтваў і вызваленні яго ад пасады начальніка галоўнай ваеннай інспекцыі Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь.

Начальнікам галоўнай ваеннай інспекцыі Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь назначаны генерал-маёр **Іван ЧАВУС**.

Камандуючым войскамі Паўночна-заходняга аперацыйнага камандавання Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь назначаны генерал-маёр **Андрэй РАУКОУ**.

Начальнікам штаба — першым намеснікам камандуючага войскамі Паўночна-заходняга аперацыйнага камандавання Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь назначаны генерал-маёр **Аляксандр ВАЛЬФОВІЧ**.

Намеснікам камандуючага войскамі Заходняга аперацыйнага камандавання Узброеных Сіл Рэспублікі Беларусь назначаны палкоўнік **Вадзім ДЗЕНІСЕНКА**.

Рэспубліканскае ўнітарнае перапрацоўчае прадпрыемства «Магілёўхлебпрам» за адны толькі суткі выпякае 65 тон хлебабулачных вырабаў. У апошнія гады прадукцыя гэтага прадпрыемства стала вядомай далёка за межамі сваёй воласці. Не кажучы пра іншыя рэгіёны Беларусі, магілёўскі хлеб і кандытарскія вырабы добра ведаюць ужо ў Маскве і Санкт-Пецярбургу, Смаленску, Туле, Бранску, Вяткіным Ноўгародзе і Калуге. Хутка ўступіць у дэяны дагавор прадпрыемства з гандлёвымі партнёрамі ў Казахстане.

Магілёўскія хлебапёкі любяць здзіўляць спажывцоў і сваімі навінкамі. Напрыклад, у гатунак хлеба «Магілёўскі элітны» на 100 кілаграмаў цеста дадаецца 70 кілаграмаў сланечніковых семак. А рытухчыся да сталічнай міжнароднай выставы «Прадэкспа-2012», хлебапёкі «Магілёўхлебпрама» здзейснілі своеасаблівы рэкорд, выпяклі бохан хлеба вагою ў 20 кіло, падняць і несіць які па сілах хіба дужаму мужчыну. З гэтым вырабам-батарыям і батонам-веліканам трапілі ў кадр фотакарэспандэнта «Звязды» начальнікі аддзелаў збыту гэтага прадпрыемства Наталія ЗУБЧОНАК і Уладзімір СТАНКЕВІЧ.

ЦЫТАТА ДНЯ

Уладзімір СЯМАШКА, першы віцэ-прэм'ер:

«*Беларусь выступае за дыферэнцыраваны выхад на марскія парты. Гэта мінімізуе эканамічныя і палітычныя рызыкі. Наша краіна сёння пастаўляе калійныя ўгнаенні, нафтапрадукты праз балтыйскія парты — Клайпэда, Вентспіс, Мууга, Рыга, праз ўкраінскія парты — Нікалаеў, Адэса. Чым больш прапаноў, тым лепш, тым танный транспартная паслуга. Намер Беларусі перадыславаць экспарт з балтыйскіх партыў на леныградскія не мае ніякага ціску з боку Расіі, тут прысутнічае выключна камерцыійны інтарэс.*»

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+ 4°
Віцебск	+ 5°
Гомель	+ 3°
Гродна	+ 3°
Магілёў	+ 3°
Мінск	+ 3°

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ

Долар ЗША	8530,00
Еўра	10890,00
Рас. руб.	269,00
Укр. грыўня	1036,45

Міхаіл РУСЫ:

«За беларускай вёскай — будучыня не толькі краіны, але і свету»

Напярэдадні прафесійнага свята ўсіх аграрыяў нашай краіны «Звязда» ўзяла інтэрв'ю ў намесніка Прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Міхаіла РУСАГА.

— Міхаіл Іванавіч, некажы заўважылі: за апошнія пяцігоддзі знешне змянілася не толькі беларуская вёска, але і яе жыхары. Мне хацелася б, каб вы трохі развілі гэтую тэму. Калі б Няжрасаў сёння апісаў беларуса, які ён намаляваў бы славыны партрэт? Колькі сёння беларускі селянін зарабляе, у якім доме жыць, на якім «кани» ездзіць, дзе адпачывае?

— У Няжрасава ведаю два апісанні беларускага селяніна: у паэме «Каму на Русі жыць добра» і ў вершы «Чыгунка». У першым селянін называе сябе шчаслівым, бо можа цяпер есці жытні хлеб. Дома, у Беларусі, ён ёў яны хлеб з мякнай і кастрыцай, яд якога жывот балеў так, што ён крычаў і курчыўся, нібы парадзіж.

Голад, ваводне Няжрасава, прыгнаў нашага праездца і на будаўніцтва чыгуны Пецярбург — Масква, дзе той і знайшоў сваю пагібель. Вобраз гэтага беларуса найбольш запамінальны ў рускай літаратуры.

Думаю, Няжрасаў шчыра парадаваўся б за беларуса і Беларусі. І не толькі таму, што сёння ў вясковай краме на паліцах ляжачы як мінімум 4 віды свежага пшанічнага хлеба і чатыры — жытняга... Што тычыцца здароўя нашых сялян, то асмелюся выказаць думку, што сёння яно лепшае, чым у гараджан. Све-

Сёлета чатыры нашы прадпрыемствы («Савушкін прадукт», «Верхнядзвінскі масласырзавод», «Бярозаўскі сыраробны камбінат» і «Санта-Брэмар») атрымалі дазвол на продаж у Еўрасаюз сваёй прадукцыі. Права на пастаўку прадукцыі ў ЕС з'яўляецца прэстыжным ва ўсіх краінах свету, бо менавіта еўрапейскае заканадаўства ў гэтай сферы з'яўляецца найбольш патрабавальным і жорсткім.

Міністэрства фінансаў Беларусі плануе прапанаваць валютныя аблігацыі фізічным асобам у другой палове снежня. Аб'ём прапанаваных фізічным асобам можа склацца да \$50 млн. 3 кастрычніка Мінфін пачаў размяшчаць валютныя аблігацыі сярод юрыдычных асоб.

Італьянская кампанія AZ Service сумее стварыць у Беларусі п'янае прадпрыемства па вытворчасці высаканкасных сыроў, у тым ліку мацарэлы.

Галоўны трэнер клуба экстралігі «Гомель» 41-гадовы Андрэй Скабелка будзе новым галоўным трэнерам зборнай Беларусі па хакеі.

У Гродзенскі заапарк з г. Іжэўска прыбыў доўгачаканы нава-сёл — амурскі тыгр Шэрхан. Ён набыты ў рамках праграмы па разнажэнні амурскіх тыграў для тыгрыцы Тайгі. Акрамя тыгра, заапарк набыў у перасоўным цырку «Фламінага» трохмесячнае льявья Джоні.

Даведка «Звязды»

Грамадскае аб'яднанне «The Heart Truth. Праўда сэрца» з'явілася 11 гадоў таму. Ініцыятарамі яго стварэння выступіла група амерыканскіх кардыёлагаў, заклапочаная ростам колькасці сардэчна-сасудзістых захворванняў у свеце. Эмблемай руху стала пунсовае сэрца як сімвал здароўя і неабыхавасці да праблемы, а галоўнай падзеяй — штодзённая дабрачынныя дзеі «зорак» у чырвоных сукенках. Арганізатарамі праекта ў Беларусі выступаюць «Женскі журнал» і кампанія «МТС».

Фота Марыны БЕГУНІСЭВІЧ

КОРАТКА

Фота БЕЛТА

ЦІ ГАТОВЫ ВЫ ПАСТАЯННА ЖЫЦЬ НА ЗДЫМНАЙ КВАТЭРЫ?

Дзмітрый БУЦЕР, галоўны рэдактар інтэрнэт-часопіса kuku.org, аспірант БДУ:

— Безумоўна. Аднак ёсць адно «але». Цяпер, каб жыць на здымнай кватэры ў Мінску, трэба мець даволі вялікі заробак. Апошнім часам ідзе гаворка аб арганізацыі доўгатэрміновай арэнды для чаргавоў у спецыяльных арэндных дамах. Аднак мне жадае залежаць толькі ад нейкай, часам сумніўнай, нерухомасці, рэгістрацыі ці пастаяннай прапіскі. Гэта тычыцца не толькі моладзі. Хутэй, гэта залежыць ад узроўню ўласнай свабоды. Кватэра не павінна быць месцам, да якога ты назаўсёды прывязаны. Зараз у свеце галоўным з'яўляецца перспектыва праца. Пастаяннай «вельчынёй» павінна заставацца толькі сям'я, якая будзе разам і ў іншым горадзе, ці нават у іншай краіне.

Кацярына ЧАРНЯЎСКАЯ, спецыяліст па рэкламе газеты «Комсомольская правда в Беларуси»:

— Зараз я здымаю кватэру і адчуваю сябе сапраўды мабільным работнікам. Гэта добра, пакуль ты малады, пакуль у сям'і няма дзетак. Потым неабходна шукаць варыянты для будаўніцтва ці набыцця кватэры ва ўласнасць. Калі ў сям'і з'яўляюцца малыя дзеткі, то трэба ўжо мець пастаяннае месца жыхарства. Для дзяцей не апошняе значэнне мае пастаянны дзіцячы садок, школа і сябры. Для маладой дзячыны цудоўна быць мабільным і перспектывным работнікам, аднак статус мамы звычайна мяняе жыццёвыя прыярытэты. А жыць пастаянна на здымнай кватэры з дзецьмі не згодна.

Андрэй ЛЯВОНЧЫК, капітан футбольнага клуба «Шахцёр», г. Салігорск:

— На мой погляд, мець сваё ўласнае жыллё лепш, чым здымнае. Менавіта таму ў першую чаргу я і займаюся будаўніцтвам кватэры для сваёй сям'і. Здымна кватэра можа быць толькі часовам жыллём, пакуль ты малады і шукаеш сваё месца ў жыцці. Калі ты ўжо сталы чалавек і галава сям'і, то трэба мець ужо пастаянны прытулак.

Падрыхтаваў Сяргей КУРКАЧ.

■ Стыль жыцця

МАСАВАЕ ДЭФІЛЕ БЕЛАРУСАК У ЧЫРВОНЫМ САБРАЛА 7 ТЫСЯЧ ДОЛАРАЎ НА ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Днямі ў Нацыянальнай школе прыгажосці адбыўся паказ «Red Dress Collection MTC» у падтрымку людзей з сардэчна-сасудзістымі захворваннямі. Сёлета мерапрыемства, якое адбываецца штогод у межах міжнароднай акцыі «The Heart Truth. Праўда сэрца», прайшло ўжо ў трэці раз. Мэта яго — збор грошай для б-гадовага Максіма Дзікарэва з г.п. Смілавічы, якому патрабуецца аперацыя на сэрцы і лячэнне за межой.

Банкіра Сяргея Румаса Жанна, бізнес-лэдзі Ірына Ітэйра і Жанна Грынок, спявачка і мастачка Ганна Гоманава, тэлеведучая Люцыя Лушчык, «Міс Беларусь-2008» Вольга Хіжынкова, мадэльер Наталія Поткіна, гімнастка Любоў Чаркашына і Меліта Станота, баскетбалістка Наталія Марчанка — усяго амаль 30 знакамітых беларусаў.

Як адзначылі арганізатары, толькі дзякуючы продажам квіткаў — а кожны запрашальнік каштаваў 300 тысяч беларускіх рублёў — удалося сабраць палову патрэбнай сумы. Яшчэ частка ахвяраванняў паступіла непасрэдна падчас мерапрыемства. У выніку атрымалася ўнушыальная сума — звыш 60 мільёнаў беларускіх рублёў.

МАКРАЭКАНАМІЧНЫ КУРС БЕЛАРУСІ ЗАСТАНЕЦА НЯЗМЕННЫМ

«Макраэканамічны курс урада Беларусі застаецца нязменным: бюджэт — бездэфіцытны, грашовая-кредытная палітыка — жорсткая, валютны курс — свабодны». Аб гэтым заявіў учора на пленарным пасяджэнні ў час Беларускага інвестыцыйнага форуму прэм'ер-міністр Беларусі Міхаіл Міснiковіч, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Міхаіл Міснiковіч падкрэсліў, што на 2013 год сфарміраваны жорсткія параметры — урад і Нацыянальны банк маюць сумеснюю праграму дзеяння па іх дасягненні. Гэты дакумент будзе ў сярэдзіне снежня прэзентаваны шырокаму грамадскаму для экспертнага абмеркавання. Краўнік урада заклікаў бізнесменам выказаць свае праніжэнні ў гэтай сферы.

У той жа час Беларусь гатова больш актыўна ўдзельнічаць у саюзных кампаніях і інтэгравацца ў транснацыянальныя карпарацыі, заявіў М. Міснiковіч. «Мы гатовы больш актыўна ствараць сумесныя кампаніі, разам будаваць заводы, інтэгравацца ў транснацыянальныя карпарацыі. Беларусь адкрыта сваю эканоміку для замежных інвестыцый, узаемавыгаднага супрацоўніцтва і кааперацыі». Гатоўнасць гэта выразіла ў першую чаргу, праз стварэнне сумеснай нарматыўнай прававой базы, дэбюракратызаванні і эфектыўнага супрацоўніцтва беларускіх улад і бізнесу.

Замежны бізнес ужо мае ў Беларусі амаль 6 тыс. прадпрыемстваў, у мінулым годзе заробіў больш за \$1 млрд прыбытку. Палова гэтай сумы рэінвестіравана. «Гэта значыць, што карпарацыі, якія прыйшлі на наш рынак, разумеюць, што не памыліліся, яны развіваюць бізнес тут, інвестуюць свае грошы тут. Мы ўдзячныя вам за гэта», — сказаў прэм'ер-міністр, звяртаючыся да дзелавых колаў. Прэм'ер-міністр назваў галоўны перавагі

інвестіравання ў Беларусь: добрая інфраструктура, магутная і надзейная энергасістэма, развітая сістэма дарог і лагістыка, лёгкасць вядзення бізнесу. У Беларусі зняты ўсе абмежаванні па прыватызацыі, заявіў прэм'ер-міністр: «Па даручэнні Прэзідэнта урад зняў усе абмежаванні на прыватызацыю прадпрыемстваў дзяржаўнай уласнасці, — сказаў Міхаіл Міснiковіч. — Любое прадпрыемства можа быць прыватызавана».

Пры гэтым, падкрэсліў прэм'ер-міністр, трэба дакладна разумець: «Галоўнае — не грошы, вырочаны ад прыватызацыі дзяржаўнай уласнасці. Ключавым пытаннем з'яўляецца далейшае развіццё з выкарыстаннем новых тэхналогій, прыцягненнем інвестыцый, інтэграцыяй у сусветную эканоміку».

Звяртаючыся да інвестараў, Міхаіл Міснiковіч сказаў: «Калі вы сутыкнуліся з праблемамі інвестіравання, паведаміце ў мой офіс, калі ў вас ёсць праніжэнні па палітычным інвестыцыйнага працэсу, скажыце мне, калі ў вас ёсць магчымасці рэалізацыі інвестпраекта, напішыце мне аб гэтым».

Прэм'ер-міністр падкрэсліў, што «урад павінен працаваць усё для таго, каб Беларусь стала лепшым месцам для старту і росту бізнесу». Звяртаючыся да ўдзельнікаў форуму, Міхаіл Міснiковіч адзначыў: «Інвестуючы ў Беларусь, вы інвестуеце ў будучыню».

Гаворачы аб супрацоўніцтве з Расіяй, М. Міснiковіч адзначыў, што Беларусь хацела б больш прысутнічаць у расійскай абарончым заказе. «Для гэтага ёсць усе падставы, — адзначыў ён. — Гэту тэму мы вядзем і на ўрадавым узроўні, і на ўзроўні кампаній».

Паводле слоў прэм'ер-міністра, беларускія (у тым ліку прыватныя) прадпрыемствы актыўна ўдзельнічаюць у рабоце па фарміраванні абароназдольнасці Расійскай Федэрацыі ў ўсяго Мытнага саюза. «Працуем зладжана ў гэтай дыпламатычнай сферы дзейнасці», — дадаў Міхаіл Міснiковіч.

Нацыянальная тэатральная прэмія

Хто пасябруе з «Купалінкай»?

ТЭАТРАЛЬНЫЯ СТАТУЭТКІ АДДАДУЦЬ У ДОБРЫЯ РУКІ ўжо ў ПАНЯДЗЕЛАК

Вялікі культурны набытак Беларусі за апошнія два гады — уручэнне Нацыянальнай тэатральнай прэміі. Другі год Міністэрства культуры разам з Саюзам тэатральных дзеячаў ажыццяўляе гэты праект. У гэтыя выхадныя яшчэ ёсць магчымасць паглядзець конкурсныя спектаклі: па раскладзе ў суботу і наваітры. А ўжо да панядзелка журы павіна выбраць з 16 пастановак тры драматыграфу, рэжысёраў, артыстаў, мастакоў, кампазітараў, якія будуць адзначаны прэміяй — усяго сёлета вызначана 10 намінацый.

Не спраўдзіліся развагі пра тое, ці варта ўдзельнічаць у конкурсе Нацыянальнаму тэатру ім Янкі Купалы са спектаклем «Тэатр Уршлі Радзівіл»: тэатр на гастролях у Францыі, паказваць пастаўку на сцэне магчымасці не было... Але выраслі: спектакль у конкурсе ўдзельнічае, а журы мела магчымасць паглядзець яго ў запісе. Сапраўды, як жа Нацыянальная прэмія без галоўнага нацыянальнага тэатра краіны?..

У журы ўсё гэты тыдзень працы было шмат: па тры спектаклі на дзень даводзілася глядзець. І без пра-

ва пропуску: старшыня журы Аляксей Дударэў заклікаў да адказнай працы і папярэдзіў, што той, хто не паглядзіць хоць бы два спектаклі, перастае быць членам журы. Патрабаванне абгрунтаванае: прэмія грашовая, і нават адзін голас можа быць вырашальным.

Сёлета вырацавана палажэнне аб журы, каб арганізаваць і аблегчыць гэтую працу. Паколькі журы шырокае, то дзеля лепшай арганізацыі працы створана каардынацыйная рада (як рабочы механізм) для таго, каб з прадстаўленых спектакляў вызначыць тыя, якія будуць разглядацца ў пэўных намінацыях. Галасаванне будзе тайным, з білетамі і скрынкамі. А лічбы галасы будзе падлікова камісія. Усё тут павіна быць сумленна і празрыста, а «Купалінкі» павіны трапіць у рукі лепшых срод прадстаўленых спектакляў. Каб і самі дзеячы тэатра і глядзчы маглі паразважаць пра тое, што ёсць лепшае ў нас і чаму? Таму што Нацыянальная тэатральная прэмія заснавана для таго, каб беларускія тэатральнае мастацтва стала неад'ёмнай часткай еўрапейскай тэатральнай культуры...

Ларыса ЦІМОШЫК

Блізкае мінулае

КОЛАС У ФОТАЗДЫМКАХ

У Мар'інай Горцы прайшлі традыцыйныя «Каласавыны на Пухавіччыне», прысвечаныя 130-годдзю з дня нараджэння Якуба Коласа.

З вялікай цікаўнасцю госці азнаёміліся і з выставай малодшага сына пісьменніка, прывесчанага бацьку. Гэта вынік творчай працы Міхаса Канстанцінавіча як фатарафа на працягу некалькіх дзесяткаў гадоў. Выстава падзяляецца тэматычна: людзі і прырода Пухавіччыны, Якуб Колас, яго родныя і блізкія, унукі і праўнукі, сябры па працы.

Пасля ў раённым Доме культуры прайшла вечарына, у якой узялі малодшы сын Якуба Коласа Міхась Канстанцінавіч Міцкевіч, унучка Марыя Міхайлаўна Міцкевіч, жонка старэйшага сына Данілы Аляўціна Цімафееўна Міцкевіч, а таксама пісьменнікі Генрых Далідовіч, Мікола Мятліцкі і Мікола Малаўяў. Што датычыцца маладых журналістаў, які сабраліся ў Гомелі, — яны засталіся задаволенымі не толькі прафесійнымі стацункамі з мэтрамі і паміж сабой, але і арганізацыяй вольнага часу. Сярод інашага мае маладыя калегі наведвалі славуці Гомельскі палацава-паркавы ансамбль.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара.

Міхась Канстанцінавіч — доктар тэхнічных навук, больш за 50 гадоў адрацаваў у фізіка-тэхнічным інстытуце Нацыянальнай акадэміі навук, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі. Зараз супрацоўнік Дзяржаўнага літаратурна-мемарыяльнага музея Якуба Коласа. З сёмага класа ён захапіўся фатаграфіяй. А першую камеру яго прывёз бацька — аж з самога Парыжа.

Усяго ў мастацкай галерэі змешчана больш за 100 фотаздымкаў. Усё яны маюць гістарычнае каштоўнасць, бо адлюстроўваюць рэдка і цікавыя моманты, паказваюць не толькі тых, хто зрабіў значны ўнёсак у развіццё краіны, гісторыі, літаратуры, але і простых людзей, з якімі побач жыў і штодня сустракаўся пяснэр.

Вось на здымку, зробленым за два тыдні да смерці, Якуб Колас у Вусцянінскім лесе. А

Падбярэжа, Вусце, Березынка, Балачанка. Вельмі малаўнічкая пойма Свіслачы. Але могое тут змянілася, зарасло, — гаворыць Міхась Канстанцінавіч.

Варта дадаць, што ў экспазіцыі ёсць кравядзі і іншыя мясціны, у тым ліку і палескія. У прыватнасці, возера Белае ў Жыткавіцкім раёне, дзе Міхась Канстанцінавіч адпачываў з прыяцелем у 1970-я гады. Шмат увагі надаецца дзецям, напрыклад, унукам Янкі Маўра. Цэлая серыя фотаздымкаў прысвечана пісьменнікам, з якімі даводзілася сустракацца: Міхась Лынькоў з жонкай Зосіяй на Нарачы, Іван Шамкінін, Мікола Татур, Максім Танк падчас літаратурных вечарын на Стаўбцоўшчыне.

Гэта вельмі дарагая для майго сэрца выстава, — адзначае Міхась Канстанцінавіч. — Усе здымкі адлюстроўваюць даўно мінулыя часы, даты, знаёмых і блізкіх людзей, сяброў, знаёмых, вёскі, многіх з якіх ужо няма...

Які самы яркі ўспамін пра бацьку? — цікаўлюся ў свайго суразмоўцы. — Нельга вызначыць нешта адно, асобнае, — адказвае Міхась Канстанцінавіч. — Усё мне дарагое, жыццёвае, бытавое, цёплае, сардэчнае, бо, па сутнасці, з дзіцячых гадоў у нас у доме панавала сяброўская атмасфера. Маці старалася, каб у сям'і было ўсё спакойна, не было ніякіх сварак. Калі адзначалі 25-годдзе шлюбу бацькоў, а было гэта ў 1938-м, мае старэйшыя браты падарылі ім торт у выглядзе разгорнутай кнігі. Юрка павінаваў тату і маму. Яго словы я запамінаў на ўсё жыццё: «Дзякуй вам за тое, што за ўсе гэтыя гады мы ніколі не чулі, каб вы сварыліся». І пасля, калі даводзілася бываць на вяселлях, я заўсёды гздаваў гэтыя словы і жадуў маладым тое ж самае: каб і праз 25 гадоў іх дзеці сказалі тыя самыя Юркавыя словы, як запавет як трэба жыць.

Таццяна ЛАЗОУСКАЯ

Моладзь прагне поспеху

Надзея Дрыла, рэдактар аддзела сацыяльных праблем нашай газеты — сярод узнагароджаных на беларуска-расійскім форуме маладых журналістаў «Агульны погляд у будучыню» (на фота). Яна адзначана граматай БРСМ за творчае майстэрства ў асвятленні моладзевых тэматыкі. Прэміі «Дэбют» Беларускага саюза журналістаў у намінацыі «Лепшы рэпартаж» удастоена карэспандэнт газеты «Гомельская праўда» Ірына Чарнабай. Лепшай вядучай тэлепраграмы стала Кацярына Круталевіч з 2-га нацыянальнага тэлеканала, лепшым вядучым радыёпраграмы — рэдактар аддзела навін беларускага радыё Ігар Тур. Прыз у намінацыі «Лепшы аглядальнік» — у карэспандэнта «Народнай газеты» Людмілі Мінкевіч. Лепшым фотакарэспандэнтам названа Наталія Трацэўская з дзяржаўнскай раённай газеты «Узвышша».

Орда сваю ўвагу засяродзіў на магчымасях маладых журналістаў уплываць на інтэграцыйныя працэсы паміж Беларусію і Расіяй: — Інтэграцыйныя працэсы — гэта сусветны трэнд. Саюзная дзяржава як найбольш прасунутая інтэграцыйнае аб'яднанне на постсавецкай прасторы стала пілотнай пляцоўкай па адрацоўцы мадэльных рашэнняў для міждзяржаўных структур. Таму вельмі важна для ўсіх наладжваць узаемадзеянне з прадстаўнікамі медыйнага цэха. Важна, каб у грамадстве фарміраваліся аб'ектыўныя ўяўленні аб станючым воляцце, назапашаным у межах саюзнага будаўніцтва. Тут асабліва роля належыць маладым журналістам.

Два дні ў межах форума журналісты самых розных думак — ад электронных да рэгіянальных газет не толькі Беларусі, але і Расіі, дзліліся думкамі, удзельнічалі ў майстар-класах, тэматычных дыскусіях, прысвечаных існаванню СМІ ў сучасных умовах. Дарэчы, ідэя правядзення такога мерапрыемства менавіта два гады таму на выставе СМІ ў Мінску. Вельмі важна, што праект быў падтрыманы і Міністэрствам інфармацыі, і Пастаянным камітэтам Саюзнай дзяржавы, і Беларускам саюзам журналістаў, і Гомельскім аблвыканкамам, які прадставіў магчымасць правесці форум у горадзе над Сожам.

Старшыня Беларускага саюза журналістаў Анатоль Лемашонак, які ўручаў маладым прэміі «Дэбют», падкрэсліў, што «гэта і ёсць інтэграцыя — калі мы аб'ядноўваем свае патэнцыялы і можам быць паспяхова ў сваёй прафесіі». А вось памочнік

Прэзідэнта — начальнік Галоўнага ідэалагічнага ўпраўлення Адміністрацыі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Усевалад Янчускі адзначыў, наколькі складаным становіцца жыццё прафесіянала ў медыйнай прасторы, дзе практычна кожны чалавек можа паспрабаваць сілы ў журналістыцы: — Інтэрнэт рэзка скараціў адлегласць паміж чытачом і аўтарам і дазволіў практычна любому чалавеку адчуць сябе журналістам. Заўвё блог — і пішы. Не трэба ні спецыяльнай адукацыі, ні месца працы ў пэўным СМІ, часам ні таленту, ні элементарнай пісьменнасці. Свет, у якім працуюць журналісты, заўсёды быў канкурэнтным, а сёння ён стаў звышканкурэнтным. Ідэе вал інфармацыі самай рознай якасці. Ва ўсім гэтым маладым журналістам даводзіцца выжываць. Хочацца спадзявацца, што яны пойдучь не па лёгкім шляху, бо сёння няма дэфіцыта ў эпатахных, вострых, экзатычных тэкстах. Аднак ёсць каласальны дэфіцыт разумных тэкстаў. Каласальны дэфіцыт і тэкстаў прыгожых, вытанчаных. Калі маладыя пойдучь па гэтай дарозе, поспех прыйдзе — можа, не адразу, але прыйдзе. І поспех будзе не мімальны, а трыумфальны.

Кіраўнік прадстаўніцтва Пастаяннага камітэта Саюзнай дзяржавы ў Мінску Міхаіл

належыць маладым журналістам. Намеснік міністра інфармацыі Рэспублікі Беларусь Уладзімір Матушэвіч падкрэсліў, што маладая журналістыка і сёння вызначае твар СМІ, а ў будучыні яе роля будзе толькі ўзрастаць: — Маладыя журналісты — гэта тыя, хто вызначае напрамак і перспектывы развіцця інфармацыйнай прасторы. Важна, каб яны мелі магчымасць кантактаваць, абмяркоўваць актуальныя праблемы ў развіцці медыйнай прасторы, моладзевыя жыцця, пераймаць вопыт адзін аднаго. Думаю, мы яшчэ пашырым круг праблем, якія абмяркоўваюцца. Безумоўна, хочацца, каб міжнародны форум маладых журналістаў стаў традыцыйным. Гэта толькі ўмець супрацоўніцтва і пойдзе на карысць медыйным прасторам і Беларусі, і Расіі.

Што датычыцца маладых журналістаў, які сабраліся ў Гомелі, — яны засталіся задаволенымі не толькі прафесійнымі стацункамі з мэтрамі і паміж сабой, але і арганізацыяй вольнага часу. Сярод інашага мае маладыя калегі наведвалі славуці Гомельскі палацава-паркавы ансамбль.

ІНДЫЯ ў ФОКУСЕ ўВАГІ

Індыя з'яўляецца не проста краінай, а цэлым субконтынентам, на прасторах якога зарадзілася адна з найстарэйшых і найбуйнейшых цывілізацый на планеце. Радзіма мноства вераванняў і рэлігій, што надае ёй у якасці замежніка сваёасабліваю чароўнасць і містычны арэол, Індыя перажыла нялёгкае часе ў сваёй гісторыі. Велізарныя страты індыйскай цывілізацыі нанесла брытанская акупацыя, падчас якой найкаштоўнейшыя культурныя артэфакты, якія ствараліся тысячагоддзямі, масава вывозіліся брытанцамі ў музеі і калекцыі па праве пераможцы. Выступленні супраць каланізатараў жорстка душлівыя, як гэта адбылося і ў 1857 годзе. Вярнуць сабе свабоду Індыя змогла толькі ў 1947 годзе, і асноўную ролю ў гэтым адыграла ўзначаленая Махатма Гандзі кампанія негвалтоўнага супраціўлення брытанскім каланізатарам.

на трэцім месцы ў свеце з 4,4 трыльёна долараў ВУП. Галіны эканомікі, якія найбольш інтэнсіўна развіваюцца ў краіне, — фармацэўтыка і інфармацыйныя тэхналогіі, а гэта прыняе мадэрнізацыі ў астатніх сферах. Улічваючы, што тэмпы росту індыйскай эканомікі ў сярэднім за апошнія гады набліжыліся да 6%, аб'ём унутранага рынку Індыі пастаянна расце і выклікае ўсё большы інтарэс у іншых краінах з пункту гледжання доступу да яго. Не з'яўляецца выключэннем і Беларусь.

Перспектывы эканамічных адносін Беларусі з Індыяй падмацоўваюцца паспяхоўным палітычным супрацоўніцтвам. У беларускім і індыйскім парламентах створаны групы па пытаннях двухбаковага беларуска-індыйскага міжпарламенцкага ўзаемадзеяння. Пацітыўнае з'яўляецца супрацоўніцтва ў рамках ААН і Руху недалучэння.

На жаль, сёння таваразварот дзюва краін відваочна не адпавядае патэнцыялу адносін. Таваразварот у памеры паўмільярд долараў з Індыяй меншы, чым таваразварот з Казахстанам (прытым што ў Казахстане ўсяго 16 мільянаў жыхароў). Неабходнасць развіцця гандлёвых адносін з Індыяй неаднаразова адзначаў і Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь, які знаходзіўся ў краіне з візітам у красавіку 2007 года. Цяперашні візіт (13—14 лістапада 2012 года) прэм'ер-міністра Рэспублікі Беларусь Міхаіла Міснiковіча ў Рэспубліку Індыя з урадавай дэлегацыяй якраз і за-

клікае «разварушыць» патэнцыял узаемагнага супрацоўніцтва ў эканоміцы. Пры гэтым упершыню беларуска дэлегацыя выступала ў якасці прадстаўніка новага інтэграцыйнага ўтварэння — Адынай эканамічнай прасторы (АЭП). Пра тое, што цікаваць у Індыі да супрацоўніцтва з АЭП вялікае, сведчыць абмеркаванне падчас перамоў магчымасці стварэння зоны свабоднага гандлю паміж АЭП і Індыяй. Прышоўшы да кансэнсусу па гэтым пытанні з індыйскім бокам, беларуская дэлегацыя далей будзе абмяркоўваць гэты праект ужо з расійскімі паўнамоцнымі прадстаўнікамі.

Аб перспектывах супрацоўніцтва з Індыяй сведчаць шматлікія пагадненні і мемарандумы, якія былі падпісаны падчас візіту. Ужо дасягнутыя поспехі ў сферы адукацыйнага супрацоўніцтва (нагадаем, што нядаўна на базе Парка высокіх тэхналогій быў адкрыты Індыйскі вучэбны цэнтр у галіне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій імя Раджыва Гандзі) былі падмацаваны пагадненнямі аб супрацоўніцтве паміж рэлевантнымі міністэрствамі ў сферы адукацыі і пагадненнем аб супрацоўніцтве паміж адміністрацыяй Парка высокіх тэхналогій і Індыйскай асацыяцыяй Nasscom у галіне інфармацыйных тэхналогій. Пэўны інтарэс уяўляе і заключанае пагадненне наконт беларуска-індыйскага супрацоўніцтва ў галіне аднаўляльнай энергетыкі. Індыя дамаглася ўжо пэўнага поспеху ў гэтай сферы і яе досвед будзе цікавы для Беларусі.

Заклучаны таксама мемарандум аб узаемаразуменні па стварэн-

Калектыў рэдакцыі газеты «Звязда» выказвае глыбокія спачуванні намесніку старшыні праўлення ЗАТ «Другі нацыянальны тэлеканал» Андрэю Давідавічу Басу ў сувязі з напятакнай яго горам — смерцю МАЦІ.

ПРОДАЕТСЯ БАЗА ОДЫХА - участок — 5,2 га - до МКАД — 16 км - р-н Острошницкого городка. 8 (029) 664 77 97

Table with 7 columns: № лота, Наименование объекта, Местонахождение объекта, Начальная цена (руб.) без учета НДС, Сумма задатка (руб.), Условия продажи, Характеристика объекта. It contains details about a real estate auction for a complex of buildings and a plot of land in Grodno.

З'ЯМЛІ НАДЗЕЙНАЯ АПОРА

Спецвыпуск да Дня работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці

«ЗА БЕЛАРУСКАЙ ВЁСКАЙ — БУДУЧЫНЯ НЕ ТОЛЬКІ КРАІНЫ, АЛЕ І СВЕТУ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Што такое беларускі сёння? Гэта малады, прыгожы, упэўнены ў сабе чалавек, добры гаспадар і сем'янін, рознабакова развіты і з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй. Дастаткова паглядзець на пераможцаў «Дажынак», каб пераканацца ў гэтым. Як правіла, жыве ён у прасторым доме з газавым ацяпленнем і цэнтральным водаправодам, мае легкавы аўтамабіль замежнай вытворчасці 7-10 гадоў эксплуатацыі, трактар і грузавую тэхніку на ўласным падворку. На жаль, селянін, у адрозненне ад гарадскога жыхара, не можа гэтага жа свабодна спланаваць свой адпачынак, бо яго праца носіць сезонны характар, і з вясны да восені ён прывязаны да зямлі. Тым не менш, фінансава ён можа сабе дазволіць паехаць сям'ёй на мора, у курортныя месціны Беларусі або за мяжу. І добрым спецыялістам кіраўнікі гаспадарак ідуць насустрач, знаходзячы магчымасць летам перад жніўнем даць ім водпуск хаця б на два тыдні, каб яны адпачылі разам з дзецьмі.

Паступова аграгарадкі набліжаюць умовы жыцця сялян да гарадскіх. У буйных вёсках працуюць дамы культуры з філарманічнымі або тэатральнымі пляцоўкамі, бібліятэкі з доступам у інтэрнэт, дзіцячыя школы мастацтваў або класы на мастацкі спецыяльнасцях, фізкультурна-спартыўныя цэнтры, дамы рамёстваў.

Да жыхароў невядомых вёсак прыязджаюць аўтаклубы, бібліятэкі на колах, перасоўваюцца відэакомплексы. Што тычыцца талентаў, то сяляне па-ранейшаму могуць даць фору любому гараджаніну. Яны, можа, таму што бліжэй да прыроды і каранёў, глыбей адчуваюць прыгажосць і гармонію, больш аптымістычна глядзячы на наваколлі свей.

Вядома, ёсць у нас і маленькія вёскі, дзе на зіму застаюцца некалькі старых. Ёсць і такія жыхары сельскай

мясцовасці, якія на любой працы доўга не затрымаюцца або ўвогуле не працуюць і жывуць Бог ведае чаго... Але факт застаецца фактам: працавіты і сумленныя сяляне сёння маюць магчымасць зарабляць не толькі грошы, але пашану і імя.

— Што вы думаеце пра адметнасць нашай сельскагаспадарчай прадукцыі? Ці можна назваць яе брэндам натуральнасць?

— Я скажу бы так: натуральнасць і высокая якасць. Гэта гарантуюць сістэмы кантролю якасці сыравіны і гатовай прадукцыі, якія дзейнічаюць на нашых буйных перапрацоўчых прадпрыемствах, і ўкаранення там міжнародных сістэм якасці і беспякі прадукцыі. Мы ўвесь час удасканальваем тэхналагічныя працэсы, а кампаненты, якія выкарыстоўваем у вытворчасці, з'яўляюцца дазволенымі ва ўсім свеце і бяспечнымі для здароўя.

Мы чакаем экспарт сельскагаспадарчых тавараў і харчавання ў памеры \$4,8 — 5 млрд, а да 2015 года — не менш за \$7 млрд.

У Беларусі ўсе харчовыя рэцэптуры, уключаючы пералік і нормы ўнясення харчовых дадаткаў, праходзяць абавязковую экспертызу і ўзгадненне ў Міністэрстве аховы здароўя. Акрамя таго, харчовыя дадаткі там жа праходзяць гігіенічную рэгістрацыю, і іх выкарыстанне магчыма толькі ў адпаведнасці з атрыманым дазволам.

У нас, напрыклад, забаронена выкарыстанне харчовых інгрэдыентаў з функцыямі гідралакоіднаў, эмульгатаў, стабілізатараў і загустачальнікаў. У вышэйшых гатунках вараных каўбас не дапускаецца выкарыстанне бялковых прэпаратараў жывёльнага і расліннага паходжання. А ў гатунках каўбас «экстра» выкарыстоўваюцца толькі традыцыйныя харчовыя дадаткі і выключна мяса.

Больш за 80 беларускіх арганізацый мясной і малочнай прамысловасці маюць сертыфікат Міжнароднай сістэмы аналізу рызык і крытычных кантрольных кропак (НАССР). Гэтая сістэма забяспечвае кантроль на ўсіх этапах вытворчасці, захоўвання і рэалізацыі прадукцыі, дзе могуць узнікнуць небяспечныя сітуацыі. У 12 арганізацыях укаранена сістэма менеджменту беспякі харчовых прадуктаў ISO 22000, якая забяспечвае кантроль бяспекі па ўсім тэхналагічным ланцужку «ад фермы да спажыўца».

Фота Юяўна ПЯСЕЦКАГА.

На амаль 90 заводах укаранена сістэма кіравання якасцю ў адпаведнасці з патрабаваннямі міжнароднага стандарту ISO 9001, што сведчыць пра высокую статус прадпрыемства.

— Як у нас сёння ідуць справы з экспартам сельскагаспадарчых прадуктаў?

— Экспарт прадукцыі АПК складае амаль 10% ад усяго экспарту тавараў з Беларусі. Мы можам і больш, і да гэтага рухаемся. Сёлета за 8 месяцаў мы прадалі прадукцыі ў валютным вымярэнні амаль на 14% больш, чым летась.

Асноўныя нашы экспартныя тавары — мяса-малочныя прадукты, мясныя

і рыбныя кансервы, каўбасы, казеін, скуры буйной рагатай жывёлы. Мы таксама шмат прадаём цукру, садавіны і гародніны, ягад, мукі, хлеба, кандытарскіх вырабаў і льновалатна.

Асноўны наш знешні рынак — Расійская Федэрацыя. Туды мы экспартуем больш за 80% тавараў АПК, прычым экспарт Беларусі складае толькі 10% імпарту Расіі сельскагаспадарчых тавараў і харчавання, што адлюстроўвае перспектывы далейшага працоўвання на гэты рынак.

Па некаторых пазіцыях вага Беларускай сельскагаспадарчай прадукцыі і харчавання

Выдатным прыкладам узаемавыгаднага супрацоўніцтва з'яўляюцца пастайкі сухога малака ў Венесуэлу: за 3 гады — амаль 26,5 тысячы тон. Да канца гэтага года плануем адправіць у Венесуэлу больш за 10 тыс. тон нашай прадукцыі, зараз рэалізуецца кантракт на пастайку туды сметанковага масла.

Сёлета чатыры нашы прадпрыемствы («Савушкін прадукт», «Верхнядзвінскі маслазавод», «Бярозўскі сырааробны камбінат») і «Санта-Брэ-

мар») атрымалі дазвол Генеральнага дырэктара па ахове здароўя і абароне працоўнага італьянскага камітэту (DG SANCO) на продаж у Еўрасою сваёй прадукцыі.

Права на пастайку прадукцыі ў ЕС з'яўляецца прэстыжным ва ўсіх краінах свету, бо менавіта еўрапейскае заканадаўства ў гэтай сферы з'яўляецца найбольш патрабавальным і жорсткім.

— Аграгарадкі, «прэзідэнцкія» домікі, мадэрнізацыя малочна-варных фермаў... — што з усяго гэтага найлепш атрымаўся?

— Усе названыя кірункі можна лі-

чыць паспяховымі. З'яўленне амаль паўтары тысячы аграгарадкоў, дзе акумуліравана вытворчасць і створана гарадская інфраструктура, вывелі аграпрамысловы комплекс краіны на новы ўзровень. Пра знешнія прыкметы гэтага мы ўжо згадвалі.

Маштабная праграма па будаўніцтве жылля на сяле забяспечыла прыток туды маладых спецыялістаў. За 2005—2010 гады ў сельскай мясцовасці было пабудавана за кошт бюджэту і льготных крэдытаў больш за 44,5 тысячы дамоў і кватэр, і рэалізацыя жыллёвай праграмы працягваецца.

Сёння мы робім стаўку на развіццё малочнай жывёлагадоўлі, таму абнаўляем вытворчыя магутнасці, канцэнтруем пагадоўе дойнага статка на буйных малочна-варных фермах з колькасцю ў 800 і больш кароў. За 5 гадоў у Беларусі рэканструювана каля 1,5 тысячы і пабудавана 235 малочна-варных фермаў — гэта траціна ад усяго нашых фермаў, дзе абслугоўваецца больш за палову дойнага статка.

Канцэнтрацыя кароў на сучасных фермах, дзе большую частку працы выконваюць роботы, дазваляе палепшыць якасць малака і павялічыць яго колькасць. Сёння ў нас каля 700 такіх фермаў. Гадавая вытворчасць малака за 2005—2010 гады ўзрасла амаль у 1,5 раза, сярэдні ўдой — амаль на 1 тыс. кг.

Да 2015 года мы пабудуем яшчэ больш за 700 новых і рэканструюем каля 2 тысяч малочна-варных фермаў, яшчэ каля 3 тысяч памяшканняў пабудуем і мадэрнізуем для ўтрымання маладняку. Гэта павіна забяспечыць гадавую вытворчасць малака да 10 млн тон (зараз — 5,7 млн тон).

— Які сёння ўнёсак фермерскіх гаспадарак у эканоміку краіны? Ці робіць дзяржава стаўку на гэту форму гаспадарання?

— Фермерскія гаспадаркі ў нас маюць роўныя правы з іншымі суб'ектамі гаспадарання і з'яўляюцца адной з альтэрнатыў аграпрама прадпрыем-

Што такое беларускі селянін сёння? Гэта малады, прыгожы, упэўнены ў сабе чалавек, добры гаспадар і сем'янін, рознабакова развіты і з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй. Дастаткова паглядзець на пераможцаў «Дажынак», каб пераканацца ў гэтым.

ніцтва на сяле, аднак не складаюць альтэрнатыву буйным вытворцам. Сёння ў Беларусі больш за 2300 фермерскіх гаспадарак, за якімі замацавана звыш 140 га зямлі. Удзельная вага іх у агульным аб'ёме вытворчасці сельскагаспадарчых прадуктаў — 1,3%. Праўда, па гародніне гэты паказчык — амаль 13%.

Шэраг фермерскіх гаспадарак удзельнічаюць у Дзяржаўнай комплекснай праграме развіцця бульбаводства, гароднінаводства і пладоводства на 2011—2015 гады і ў падобнай праграме на племянной справе ў жывёлагадоўлі. Разам з тым, сельская гаспадарка ў нашай краіне грунтуецца на буйных арганізацыях, што дазваляе эканоміць сродкі, канцэнтравць вытворчасць і ўрощце забяспечваць максімальны працэнт дабуўленай вартасці.

— Якое будучае чакае беларускую вёску?

— Паколькі сусветны попыт на прадукты харчавання будзе расці, мы плануем далейшы рост айчынай сельскагаспадарчай вытворчасці, у першую чаргу, за кошт інтэнсіфікацыі. А калі ўнутраны харчовы рынак забяспечаны, развіццё АПК будзе мець экспартную накіраванасць. Зыходзячы з гэтага, астатнія дэталі ўзгадняюцца для беларускай вёскі можна дамаляваць самастойна. Скажу інакш: за нашай вёскай будучыня не толькі Беларусі, але і свету.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

ААТ «Гомельхлебпрадукт»: стаўка — на ўнікальныя тэхналогіі

Генеральны дырэктар Эдуард БАШАК.

220 тон грануляваных камбікармоў, цэхаў па вытворчасці грэцкіх, аўсяных і ячных круп, гароху, шматкоў і каш хуткага прыгатавання, прыватным сельскагаспадарчым прадпрыемствам «Андрэўка».

МАДЭРНИЗАЦЫЯ І ТУТ, І ТАМ

— Апошняя — самая маладая ў нашай структуры арганізацыя, — гаворыць Эдуард Сяргеевіч, — Гомельхлебпрадукт з'яўляецца заснавальнікам гэтага прадпрыемства, і на яго дзейнасці я хачу спыніцца больш падрабязна.

Вышэйшая гаспадарка была далучана да Гомельхлебпрадукта толькі летась і ўключае ў сябе чатыры былыя арганізацыі аграпрамысловага комплексу Буда-Кашалёўскага раёна — «Камінтэрн», «Акцябр», «Дуравічы» і «Чабатовічы». Плосшы яе спраўдзілі вялікія — 13,8 тысячы гектараў. Што датычыць пытання жывёлагадоўлі, ёсць сёнагадоўчы комплекс з утрыманнем 22-тысячнага пагадоўя і малочна-варных фермы на 6,5 тысячы буйной рагатай жывёлы.

Самымі праблемнымі ў «Андрэўцы» былі пытанні з жывёлагадоўчымі памяшканнямі, якія патрабна было вырашаць неадкладна: цеснота, няўтульнасць, адставанне ў тэхналогіях. Змяніць сітуацыю там можна было толькі пры ўмове ўкладання ў вытворчасць дадатковых фінансавых сродкаў. Гэты

«вазок» і ўзяло на сябе акцыянернае таварыства «Гомельхлебпрадукт». Напрыклад, сёлета была мадэрнізавана малочна-варная ферма ў аддзяленні «Акцябр» з уводам цэха сухастаю, раздое і радзільнага аддзялення. Будзем там жа памяшканне па адкорме маладняку. А ў Чабатовічах зроблена рэканструкцыя хлева па адкорме дзвюх тысяч бычкоў, ідуць работы па мадэрнізацыі малочна-варнай фермы і даільна-малочнага блока. Не быў абдзелены ўвага і свінагадоўчы комплекс. Летась там прайшлі абнаўленні ў двух хлевах, дзе ўтрымліваецца 3200 свіней, і зараз ідзе рэканструкцыя

бапрадуктаў харчовую пшаніцу, жыта, ячмень і г.д. — «Андрэўка» мацнее, — канстатуе Эдуард Сяргеевіч, — і выходзіць на прыбытковую работу. Гэта радуе ўсіх нас.

Калі ўжо мадэрнізацыя вытворчасці шырокім пайшла па сельскага суб'екта гаспадарання ААТ (прыватнага прадпрыемства «Андрэўка»), дык што ўжо тут казаць пра такія філіялы, як «Гомельскі камбінат хлебапрадуктаў» і «Навабеліцкі камбінат хлебапрадуктаў». У ранейшай публікацыі мы часткова закраналі гэтыя пытанні, і нам запомніліся апаведы іх дырэктара Міхаіла Пятровіча Белашыцкага і Сяргея

На фоне сучаснага зэрнсушыльнага комплексу — начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела Сяргей МАКСІМАЎ, апаратчык элеватара Ала ЦВЕРБАДОВА, муляр будаўнічага участка Мікалай КАРДАКОЎ і намеснік дырэктара па ідэнтыфікацыі «Навабеліцкі камбінат хлебапрадуктаў» Таццяна БЕЛАШЫЦКАЯ.

Міхаілавіча Старацкітарава аб тым, што ўказаныя калектывы, узяўшы курс на рэканструкцыю, на тэхнічнае і тэхналагічнае перааснашчэнне, выконваюць усе праграмы заданыя, значна павысілі эфектыўнасць сваёй работы, палепшылі якасць прадукцыі, укаранілі сістэмы менеджменту, якія адпавядаюць міжнародным патрабаванням. Гэты кірунак работы бярэ і зараз свой працяг, — падкрэсліў у гутарцы з намі намеснік генеральнага дырэктара Аляксандр Васільевіч Мамуроў, які стаў своеасаблівым экскурсаводам у час пазездкі. Напрыклад, сёлета на Гомельскім КХП пачалася рэалізацыя інвестыцыйнага праекта па рэканструкцыі млына, які будзе праходзіць у некалькі

этапу. На першым прадуглядзе валася (што і было зроблена) закупіць у швейцарскай фірмы «Бюлер АГ» камплект зернеачышчальнага абсталявання, якое прызначана для ачысткі зерня пшаніцы і жыта ад розных прымесяў. У той камплект увайшоў цэлы шэраг машын, сепаратараў, цыркуляцыйных павертных тараў і г.д. Усё гэта было ўстаноўлена ў вызначаны час.

— І што ж у выніку? — спыталі мы ў Аляксандра Васільевіча.

— Значна знізіліся затраты электраэнергіі. Змяняецца вакуум і страты цяпла ў цэху, палепшыўся мікраклімат у ім для абслуговага персаналу.

На другім этапе мадэрнізацыі (2013 год) пройдзе рэканструкцыя размольнага аддзялення дзвюх секцый млына, на што выдаткавана 32,2 мільярда рублёў. Трэці этап (2014 год) закране рэканструкцыю выбайнага аддзялення, заканчэнне работ па зернеачышчальным і размольным аддзяленнях (69,4 мільярда рублёў). Завершыліся этап абдуўвання ў 2015 годзе, і чаканы эфект ад гэтай мадэрнізацыі даволі ўнушальны. Сутачны вырб жытняй секцыі павялічыцца на 15 тон у суткі, а пшанічнай — на 20 тон. Будзе дасягнута палепшэнне якасці пшанічнай мукі і павелічэнне выхдуу яе

Міхаілавіча Старацкітарава аб тым, што ўказаныя калектывы, узяўшы курс на рэканструкцыю, на тэхнічнае і тэхналагічнае перааснашчэнне, выконваюць усе праграмы заданыя, значна павысілі эфектыўнасць сваёй работы, палепшылі якасць прадукцыі, укаранілі сістэмы менеджменту, якія адпавядаюць міжнародным патрабаванням. Гэты кірунак работы бярэ і зараз свой працяг, — падкрэсліў у гутарцы з намі намеснік генеральнага дырэктара Аляксандр Васільевіч Мамуроў, які стаў своеасаблівым экскурсаводам у час пазездкі. Напрыклад, сёлета на Гомельскім КХП пачалася рэалізацыя інвестыцыйнага праекта па рэканструкцыі млына, які будзе праходзіць у некалькі

этапу. На першым прадуглядзе валася (што і было зроблена) закупіць у швейцарскай фірмы «Бюлер АГ» камплект зернеачышчальнага абсталявання, якое прызначана для ачысткі зерня пшаніцы і жыта ад розных прымесяў. У той камплект увайшоў цэлы шэраг машын, сепаратараў, цыркуляцыйных павертных тараў і г.д. Усё гэта было ўстаноўлена ў вызначаны час.

— І што ж у выніку? — спыталі мы ў Аляксандра Васільевіча.

— Значна знізіліся затраты электраэнергіі. Змяняецца вакуум і страты цяпла ў цэху, палепшыўся мікраклімат у ім для абслуговага персаналу.

На другім этапе мадэрнізацыі (2013 год) пройдзе рэканструкцыя размольнага аддзялення дзвюх секцый млына, на што выдаткавана 32,2 мільярда рублёў. Трэці этап (2014 год) закране рэканструкцыю выбайнага аддзялення, заканчэнне работ па зернеачышчальным і размольным аддзяленнях (69,4 мільярда рублёў). Завершыліся этап абдуўвання ў 2015 годзе, і чаканы эфект ад гэтай мадэрнізацыі даволі ўнушальны. Сутачны вырб жытняй секцыі павялічыцца на 15 тон у суткі, а пшанічнай — на 20 тон. Будзе дасягнута палепшэнне якасці пшанічнай мукі і павелічэнне выхдуу яе

Намеснік дырэктара па якасці — начальнік лабараторыі Валіянка ХАМЯКОВА і апаратчыкі ліній вытворчасці харчовай прадукцыі крупазнага комплексу Дзмітрый ГАРБАЧОЎ, Вікторыя КРЭНЦЬ і Вольга ТАРАСЮК.

Майстар Любоў ЛАШКЕВІЧ і крупацнік Алена ТУСЕВА.

— Нам наступае з гаспадарак збожжа, туды забіраюць камбікармоў і іншую прадукцыю, дастаўляюць на камбінат будаўнічы матэрыялы. Чаму паслепа такая неабходнасць у гэтым? Справа ў тым, што на прадпрыемстве пасля перапрацоўкі аўса застаецца вялікая колькасць ахдоўу — шалупіны. Невялікую частку яго забіраюць гаспадаркі, а ў асноўным яно вывозіцца на палігон. Восі і было вырашана спалываць іх тут, пуская ў працу замест газу, на які прадпрыемства затрачвае звыш 600 мільянаў руб-

камікармоў, дык яна дазволіць арганізаваць працоўную праміскаў, якія ўводзяцца ў камбікармоў. Тым самым з'явіцца магчымасць з улікам патрэбнасці арганізма жывёлы ў вітамінных комплексах, макра- і мікраэлементах рабіць балансіроўку камбікармоў і ў канчатковым выніку павышаць прадукцыйнасць жывёл.

У Навабеліцкім філіяле прадпрыемства мы атрымалі і такую цікавую інфармацыю. Тут наладжаны выпуск экалагічна чыстых, высокакаларыйных прадуктаў харчавання хуткага прыгатавання. У прыватнасці, гэта шматкі з пшаніцы, ячменю, жыта, грэчкі і кашы з іх, якія з дабаўленнем натуральных сухавых фруктаў, гародніны і арэхаў адпавядаюць лепшым сусветным узорам, і іх высокая якасць пацверджана шматлікімі сертыфікатамі і дыпламамі на міжнародных

конкурсах. Гэтая прадукцыя прадаецца пад гандлёвай маркай «Новакашэр» і гарантуе высокую якасць і непаруны густ.

Матэрыялы падрыхтавалі: Віктар БОЙКА, Алена ДАЎЖАНОК, Фота Мырыі ФІЛІПСКАЙ.

ЖНП 40010980

І вось мы зноў сустрэліся з генеральным дырэктарам прадпрыемства:

— Эдуард Сяргеевіч, з якімі вынікамі падышоў ваш калектыв да свайго професійнага свята?

— Лічу, што нам ёсць чым ганарыцца. За дзевяць месяцаў мы вырабілі прадукцыі (работ, паслуг) у буйных цэнах на 318,1 мільярда рублёў і атрымалі вырбучы ад рэалізацыі яе ў суме 402,8 мільярда. Прыбытак склаў 45,4 мільярда, рэнтабельнасць продажу — 11,3 працэнта. Атрымана чыстага прыбытку пяць мільярдаў рублёў.

Наш калектыв у поўным аб'ёме забяспечвае выкананне інвестыцыйнай праграмы 2012 года. У таварыстве робіцца ўсё магчымае, каб забяспечваць сваім работнікам дастойную зарплату. З пачатку года яна складала 3451 тысяч рублёў. У залежнасці ад вынікаў работы арганізацыя штогод матэрыяльна заахвачвае персанал да свайго професійнага свята, за год, практыкуе іншыя віды прэміі і г.д.

Намеснік генеральнага дырэктара Аляксандр МАМУРОЎ і галоўны інжынер філіяла «Гомельскі камбінат хлебапрадуктаў» Анатоль ФІЛАТАЎ.

Матэрыялы падрыхтавалі: Віктар БОЙКА, Алена ДАЎЖАНОК, Фота Мырыі ФІЛІПСКАЙ.

ЖНП 40010980

Чалавек і яго справа

У ФЕРМЕРСТВА ЁСЦЬ БУДУЧЫНЯ

Чаму інжынер-электрамеханік рэзка памяняў сваё жыццё, пераехаў на хутар і стаў разводзіць сады

Каб быць шчаслівым чалавекам, трэба выхаваць дзяцей, пабудаваць дом і пасадзіць дрэва. Так сцвярджае народная прымаўка. Фермер з Пухавіцкага раёна Аляксандр Паваротны ўсяго гэтага дасягнуў. Толькі вырасіць ён не адно дрэва, а цэлы сад, які стаў для яго сэнсам жыцця. «Нездарма род чалавечы пайшоў з райскага саду, — жартуе Аляксандр Віктаравіч. — А калі сур'ёзна, то я займаюся любімай справай». Хацелася б дадаць: справай, якую ёсць каму прадоўжыць. Дапамагаюць яму дачка з сынам, зяць, нявестка, жонка. Унукі пакуль маленькія, але, калі падрастуць, мне здаецца, дзядуля абавязкова навучыць іх разводзіць сады.

Фермерская гаспадарка «Велас» вядзе адлік з 1994 года. Напачатку фермеру выдзелілі шэсць з паловай гектара зямлі на былым танкадроме — выбойны ды канавы. Ворыўны слоі практычна ўвесь быў парушаны. Прымалі шмат захадаў, каб зрабіць зямлю прыдатнай для вырошчвання ўраджай. Чаго толькі ні рабілі! Выраўноўвалі і засыпалі ўрадлівым грунтам, правялі рэкультывацыю, меліярацыю, высеклі кустоўе. Спрабавалі сеяць бульбу, моркву — беспаспяхова. Таму і вырашылі заняцца садаводствам. Пад кожнае дрэва сваёй сіламі капалі лунку і ўносілі арганіку. Першы сад закладлі на двух гектарах у 2000 годзе. Многія нават не верылі, што на гэтай няўдобоці саджанцы прымуцца, дадуць ураджай. Але насуперак усяму яны прыняліся, засялялі. «Сёння ў нас дзесьці 11 гектараў, але пашырацца не будзем, плануем давесці ўраджайнасць з кожнага гектара да 45-50 тон таварнай прадукцыі», — канстатуе Аляксандр Віктаравіч.

Гэта ідэальны варыянт, лічыць мой суразмоўца. За дзень чалавек можа сабраць не больш за 600 кілаграмаў яблыкаў. А з вялікіх садоў можна і не паспець убраць ураджай своєчасова — ён згіне, загіне. Па-другое, трэба ведаць, як правільна здымаць яблыкі. Звычайна ў грамадскім сектары зборам займаюцца студэнты, школьнікі, стараюцца яблыкі з дрэў, у выніку яны хутка псуюцца.

Палякі лічаць, што да яблыка рука чалавека павінна дакрапацца не больш чым два разы. А ў нас яго перадаюць па 5-6 разоў, таму і да прылаўка яно даходзіць у даволі непрыглядным выглядзе, — канстатуе Аляксандр Паваротны. — Зрэшты, у Беларусі хапае сваёй садавіны, у тым ліку і ў стабілізацыйных фондах. Але гандаль больш ахвотна бярэ прадукцыю замежнай вытворчасці. Лепш прадаць кілаграм імпортных яблыкаў за 20-30 тысяч рублёў, чым айчынных за 5-6 тысяч.

На думку майго субсяседніка, вярта на заканадаўчым узроўні абавязак гандлёвых прадпрыемстваў на пэўны тэрмін мець у асартыменце не менш за 50% беларускіх яблыкаў. У адвартным выглядзе — пазбаўляць іх ліцэнзіі. З цягам часу, калі работнікі прылаўка прывыкнуць да гэтага і пакупнікі навукаў аддаваць перавагу свайму, айчыннаму, забарону можна будзе адмяніць (Аляксандр Віктаравіч параўноўвае сітуацыю з той, што ў свой час складалася ў радзійскай краіне, які быў літаральна нашлігаваны замежнымі ітамі. І толькі пасля адпаведнага разнавання аб працэнтным абмежаванні іх на радыёй нарэшце загучала беларуская песня.)

Акрамя таго, у крамах звычайна айчыныя яблыкі змяшчаюць у самым нізе, у непрывабных скрынях, а імпортныя выкладзены ідэальна, на ўроўні вацы, каб пакупнікі іх адразу заўважылі і набылі, — адзначае Паваротны. — Зноў жа пытанне... Увогуле, нам вярта выходзіць на ўраджайнасць у 50 тон яблыкаў з гектара. Цяпер жа ў лепшым выпадку ў традыцыйных садах збіраем да 4 тон. Тых, хто пачынае займацца садаводствам, трэба падтрымліваць на дзяржаўным узроўні, выдзяляць разавы крэдыт. І не трэба дыктаваць зверху, колкі і чаго садзіць. Неабавязкова разводзіць сад на 50 гектарах. Няхай сабе будзе 5-10 гектараў — кожны навочок павінен вырашаць гэтае пытанне самастойна, зыходзячы са сваіх сіл, магчымасцяў. Ад гэтага выйграюць усе: і гандаль, і сам уласнік, і пакупнік, які зможа набыць танную і якасную садавіну айчынай вытворчасці.

Дарэчы, у 2009 годзе па выніках абласнога конкурсу «Велас» Аляксандр Паваротны стаў пераможцам у намінацыі «Лепшая фермерская гаспадарка».

Таццяна ЛАЗОУСКАЯ.

Не так даўно падчас рабочай паездкі ў Брэсцкую вобласць сельскагаспадарчае прадпрыемства «Эксперыментальная база «Белавусаўшчына» наведаў міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Леанід Заяц. Пасля падрабязнага азнамлення міністр даў высокую ацэнку дзейнасці гаспадаркі. Яно і зразумела: сёлета тут атрымана рэкордная за ўсю гісторыю эксперыментальнай базы ўраджайнасць, а таксама рэкордны валавы збор збожжавых і зернебабовых. Пры сярэдняй ураджайнасці 54,1 цэнтнеры з гектара ў засеці засыпалі больш за 8 тысяч тон прадукцыі. Вырасцілі таксама нядрэны ўраджай бульбы. Пра вынікі сельскагаспадарчага года, а таксама перспектывы гутарым з дырэктарам «Белавусаўшчыны» Мікалаем СЦЕПАНЮКОМ.

ЭЛІТНАЕ НАСЕННЕ — ад эксперыментальнай базы «Белавусаўшчына»

— Наша гаспадарка, — пачаў расповед Мікалай Аляксеевіч, — гэта 4475 гектараў сельгасугоддзяў, з іх 2935 ворыўных зямель. Спецыялізацыю можна вызначыць так: вытворчасць элітнага насення збожжавых і зернебабовых культур, а таксама бульбы, з развітай жывёлагадоўляй. Апошняя галіна таксама не выглядае ў нас зусім дугараднай. Гаспадарка мае 3135 гадоў буйной рагатай жывёлы, з іх 1540 кароў. Малако пастаўляем на Пружанскі малочны камбінат, ялавічыну — на Бярозаўскі мясакансервавы завод, і маем з гэтага нядрэны прыбытак.

Дырэктар Мікалай Аляксеевіч СЦЕПАНЮК.

Але ж галоўная наша задача — вытворчасць элітнага насення. Калі каротка апісаць схему працэсу, яна выглядае так: атрымліваем насенне з гадавальніку размяжэння, даводзім іх да эліты, затым рэалізуем эліту пераважна гаспадаркам Брэсцкай вобласці. Па збожжавай групе вырошчваем і рэалізуем кожную культуру па два-тры гатункі насення. Бульбы ў нас расце 17 гатункаў. Чатыры з іх раннія, ёсць сярэдняспелыя і познія гатункі — на любы густ і попыт.

Лічу, што падзейя ў справе вырошчвання эліты пэўным прывывам стала набывцце насеннеачышчальнай

лініі на пяць тон за гадзіну. Будынак для гэтай лініі мы ўзялі летас гаспадаркам Брэсцкай вобласці. Раней тут было даўно пакінутае напуразваленае вытворчае памяшканне. Сцены і дах пабудавалі, можна сказаць, у рэкордны тэрміны. Абсталяванне купілі замежнае. І цяпер работа па падрыхтоўцы насеннага матэрыялу выйшла на новы якасны ўзровень. Гэтая машына ачышчае ўсе прымяшкі, нават бітня, пашкодзаныя зярняты яна выдзяляе. І ў мякі ёмістасць у адну тону (іх інакш на-

зываюць біг-вэны) высіпаецца сапраўднае эліта, сухое і чыстае насенне. Машына можа высіпаць збожжа і ў іншую тару, праграму задае аператар. Механізм просты ў кіраванні. Скажам, нядуна ачыстку прайшоў азімае жыта «Зарніца». Яно цалкам падрыхтавана для рэалізацыі кліентам.

Заканчваем работы па будаўніцтве бульбасховішча. У мінулым годзе, летам, прыступілі да яго ўзвядзення, а да канца года першая чарга, разлічаная на захаванне 2,5 тысячы тон, была ўведзена ў строй. Сёлета маем намер здаць другую чаргу. Тады бульбасховішча набудзе сваю праектную магутнасць — 5 тысяч тон. Прыкладна столькі бульбы і вырошчвае гаспадарка.

Без сучаснага сховішча фактычна немагчыма арганізаваць захаванне на правільна, які дукце само прызначэне элітаса. Бульбу трэба размясціць не толькі па гатунках, але і па рэпрадукцыі кожнага гатунку, каб яны ні ў якім разе не змешваліся. Інакш ж гэты элітнае насенне?

УНІКАЛЬНАЕ БУЛЬБАСХОВІШЧА

Вялізнае збудаванне з паўсферычным дахам з белага металу на краю Белавусаўшчыны відаць здалёк. Недасведчаны чалавек можа прыняць яго за вялізны ангар для тэхнікі ці нейкі тэрмінал, які будуюць на мытных альбо паблізу чыгуначных вузлоў. Гэта таму, што нічога падобнага ў вёсцы раней не бачылі. На самай справе гэта ўнікальнае бульбасховішча, якіх пакуль няма ні дзе ў нашай краіне.

Сховішча ў рэкордны тэрмін ўзвялі будаўнікі ПМК-21 «Брэстблсельбуд». І цяпер яно паступова запусцілася прадукцыяй. Тут мы сустрэлі і галоўнага агранома гаспадаркі Алену Шыпуль. Яна расказала, што з 250 гектараў бульбяной плантацыі 14 гектараў заняў матэрыял першага года размяжэння, на 55 гектарах высаджвалі суперсуперэлітнае насенне, на астатняй плошчы — суперэлітнае. Першымі капалі раннія гатункі бульбы («Молі», «Няптух», «Лілея»). Самым ураджайным сёлета аказаўся гатунк «Молі», яго сабралі больш чым па 270 цэнтнераў з гектара. Затым убіралі бульбу «Уладар». А напрыканцы капалі самыя познія гатункі — «Скарб», «Рагнеда», «Атлант», «Брыз».

Штодзень на бульбяных палатках працавалі два камбайны і бульбакалатка. Дапамагаць на ўборку запрашалі навуцэнцаў аграрна-тэхнічнага каледжа, вучняў мясцовых шкول. Сабраць ураджай другога хлеба паспелі да першых замарозкаў.

У дзень нашага прыезду на тэрыторыі бульбасховішча ва ўсю ішла работа. Жанчыны перабіралі і сартавалі бульбу з дапамогай транспарцёраў. Пасля ачысткі і сартавання клубні накіроўваюцца на захаванне. Галоўны аграном ганарыцца новым аб'ектам, дзе можна захаваць элітнае насенне бульбы з улікам навуковых падыходаў. Алена Вячаславаўна паказвала, дзе ўжо закладзены на зімоўку розныя гатункі па рэпрадукцыях. А заўважым, якая клопатная работа бульбавада. Вядома, галоўнае ў ёй — строгае захаванне тэхналогіі: аптымальныя тэрміны службы, комплекс ахоўных мерапрыемстваў, своєчасовая падкормка і іншыя нюансы, якія трэба абавязкова ўлічваць. За захаваннем аграцэхнічнага рэгламенту строга сочыць малады аграном-бульбавад Наталля Велісевич.

Дарчы, у «Белавусаўшчыне» складалася добрая аграцэхнічная школа. Тут шмат гадоў галоўны аграном працавала заслужаны работнік сельскай гаспадаркі БССР Ганна Раманаўна Шантаровіч. Ганна Раманаўна цяпер на пенсіі, але цяперашнія спецыялісты не саромеюцца звяртацца па парады, і абавязкова іх атрымліваюць.

Пасляборачная дапрацоўка бульбы з'яўляецца важным звяном паміж працэсам уборкі і захоўваннем клубняў. Сартаванне бульбы на бульбасховішчы.

Эксперыментальная база з'яўляецца вытворцам элітнага насення збожжавых і зернебабовых культур для іншых гаспадарак Брэсцкай вобласці. Працуе новая лінія па ачыстцы і сартаванні насення ў вёсцы Арабнікі.

Гаспадарка — гэта людзі

Усяго ў камунальным сельскагаспадарчым унітарным прадпрыемстве «Эксперыментальная база «Белавусаўшчына» працуюць 172 чалавекі. Напярэдадні свята дырэктар гаспадаркі назваў некалькі прызвішчаў лепшых — тых членаў калектыву, хто асабліва плённа і добрасумленна працуе. Гэта спецыялісты:

- Валерый Іванавіч НАЙБІЧ, галоўны інжынер;
- Леанід Мікалаевіч АСТАПУК, галоўны спецыяліст па кормавыварчасці;
- Алена Вячаславаўна ШЫПУЛЬ, галоўны аграном;
- Ганна Васільеўна БІРУК, тэхнік племяннай справы;
- Механізатары:
- Мікалай Уладзіміравіч КАРНЯЙЧУК,
- Сяргей Іосіфавіч АХРЭМ,
- Вячаслаў Васільевіч ТАРАСЕВІЧ,
- Анатоль Уладзіміравіч ГЛУШКО;
- Міхаіл Леанідавіч СЕМЯНЧУК,
- Віктар Мікалаевіч КАЗЛОЎСКІ,
- Уладзімір Віктаравіч КАРОЛЬ;
- аператары машынага даення:
- Наталля Міхайлаўна ЛІТВІНЦАВА,
- Марына Юр'еўна ТАРАСЕВІЧ,
- Галіна Васільеўна ЛАПТАНОВІЧ,
- Святлана Міхайлаўна МАРОЗ;
- жывёлаводы:
- Марыя Іванаўна МАНКЕВІЧ,
- Зінаіда Трафімаўна КАРПОВІЧ,
- Уладзімір Уладзіміравіч ШАКАЙЛА,
- Таццяна Віктараўна КАУШЫЛА;
- кадаўшчыцы
- Ганна Раманаўна ШАНТАРОВІЧ.

Галоўны бухгалтар — Марыя Васільеўна МЯШЭЧКА і бухгалтар па жывёлагадоўлі Кацярына Ігараўна ХМАРА.

ПАРАДАК НА ЗЯМЛІ — АБАВЯЗКОВАЯ ЎМОВА ПОСПЕХУ

Мікалай Сцепанюк усяго другі год узначальвае эксперыментальную базу «Белавусаўшчына», але стратэгічна накіраваў развіццё гаспадаркі вызначыў і прыступіў да іх рэалізацыі. І адзін з іх — гэта ўсебаковы парадак на зямлі. «Кожны

Надышоў час зносіць старыя непацрэбныя пабудовы. У ваколіцах Белавусаўшчыны ёсць нежыллы хутары. Пасля выканання ўсіх патрэбных фармальнасцяў зямля іх таксама будзе далучана да сельгасугоддзяў. Як нядуна было з будынкам былой

рамонтнай майстэрні ў вёсцы Парасяны. Рэшткі майстэрні, што апошнім часам зарастала бур'яном, знеслі. Зямлю акультурылі. Цяпер там пасеяны азімыя.

Яшчэ Белавусаўшчына славіцца старым паркам, які застаўся ад былой панскай сядзібы Чарнецкіх. Парк пачынаецца адразу за будынкам канторы сельгаспрадпрыемства. У канторы гэтым летам распачалі рамонт. І на адным са сходаў дырэктар эксперыментальнай базы звярнуўся да ўсіх працаўнікоў з прапановай выйсці на суботнік па добраўпарадкаванні парку. Праўда, найбольш адгукнуліся спецыялісты і работнікі адміністрацыі сельскай гаспадаркі. Частку парку прыбралі. Увесь жа парк даволі вялікі. Тут растуць клёны, якім па 150 гадоў, акацыі, ліпы, грабы. Захаваліся таксама былыя сядзібы дом, рэшткі адрыны і былой сярварні. Парк паступова пераходзіць у сад, а далей вода адкрываецца вялікім вадаём. Усё гэта уяўляе сабой адну кампазіцыю. «Калі настанць лепшыя часы, гаспадарка будзе мець большы прыбытак, — разважае дырэктар, — можа, і зоймемся добраўпарадкаваннем былой сядзібы». Яна таго варта.

Сёлета ў гаспадарцы атрымана 6,2 тысячы тон бульбы пры ўраджайнасці 247 цэнтнераў з гектара. Механізаваная ўборка бульбы камбайнам.

лапік зямлі павінен працаваць і даваць аддачу, — гаворыць Мікалай Аляксеевіч. — Але спачатку многія часткі трэба акультурыць, давесці да ладу». Вось годзе з дырэктарам на далёкае бульбяное поле, а ўздоўж дарогі цягнуцца зарослы меліярацыйны канал. Ён даўно не выконвае свае функцыі меліярацыйнага збудавання, і, хутчэй за ўсё, з самага пачатку быў пабудаваны з агрэхам. Налета канал будзе рэкультываваны, а зямля тым самым уведзена ў сельскагаспадарчы абарот.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК, Аляксандр МЕЛЁШ (фота). УНП 200027070

Самыя смачныя — «Айчыныныя» яблыкі

Дырэктар Уладзімір Міхайлавіч БАНДАРЭНКА.

Вынікі сельска-гаспадарчага года ААТ «Айчына» ўсяляюць аптымізм

Бягучы год выдаўся ўраджайным на яблыкі. Уборка яблыкаў у плодowym садзе таварыства.

ЮНЫЯ ТРАКТАРЫСТЫ НАВУЧАЦА ПРАЦАВАЦЬ

У Крычаўскім агра-тэхнічным каледжы даюць школьнікам першую працоўную прафесію.

На двары навуцальнай установы, на фоне вялікага надлісу на сцяне (назва і год заснавання (1888) агра-тэхнічнага каледжа) ідзе ўрок. Дзясятка хлопцаў, вучняў 10-«Б» класа крычаўскай школы № 1, тоўліцца вакол сіняга трактара «Беларус» са знакам «У». Майстар вытворчага навуцання Сяргей Самонаў з указкай у руках раскавае школьнікам пра вузлы і аграгаты вышэйзададанай тэхнікі.

— Мне падабаецца гэтая праца, — усміхаецца Арцём Балдэсаў, 10-класнік з крычаўскай школы № 1. — У мяне дзядзька трактарыст.

— Мне цікава і пакатацца, і працаваць. — Сёння паспрабуем ваджэнне! — абяцае майстар, і хлопцы забываюцца на пранізлівы халодны вецер ды хатнія заданні і імкнунца першымі працінуцца ў кабінку.

— Ой, я ўжо ездзіў на трактары з бацькам і яго сябрам, так што не хвалюся! — гаворыць Максім Пруднік. — Вось навучуся тут усяму і атрымаю прафесію трактарыста. А такія веды заўсёды будуць дарэчы ў жыцці.

Дырэктар Барыс Белянкоў падкрэслівае, што Крычаўскі агра-тэхнічны каледж мае даўнюю гісторыю, але заўсёды ідзе ў нагу са сваім часам. У сувязі з пераўзбраеннем сельскагаспадарчай вытворчасці і ўкараненнем новых тэхналогій у гэтай навуцальнай установе рыхтуюць кадры з трывалымі тэарэтычнымі, а таксама і практычнымі ведамі, атрыманымі на ўласнай вучэбнай гаспадарцы.

Гэтак жа атрымліваецца цяпер і з навучаннем школьнікаў. У Крычаве сёння імкнунца адрадыць нешта падобнае на сістэму вучэбна-вытворчага камбіната, якая паспяхова дзейнічала за савецкім часам.

— Мы сёлета ўпершыню набралі 75 школьнікаў, — паведаміў кіраўнік агра-тэхнічнага каледжа. — Пяцьдзясят з іх вучацца на трактарыста, і яшчэ 25 — на аператара машынага даення. Праграма і вучэбны план разлічаны на 10-11 класы. Заняткі ідуць па суботах, і я бачу, што школьнікі вучацца з вялікай цікавасцю. Напрыканцы навуцання яны здадуць экзамены і атрымаюць адпаведныя дакументы.

У наш час, лічаць спецыялісты, першая працоўная прафесія не страціла сваю каштоўнасць, а хутчэй, наадварот.

— Я ўспраўна ў краінах далёкага замежжа, даваўся знаёміцца з вольтам у Францыі і Германіі, — працягвае Барыс Белянкоў. — Там большая частка моладзі імкнунца спачатку атрымаць працоўную прафесію, а потым з атрыманымі практычнымі ведамі ісці далей і вышэй. Я і сам таксама пачынаў з сельскай гаспадаркі, ад нізку да дырэктара і іншых пасадаў прайшоў па прыступках.

Верагодна, што цяперашнія школьнікі, якія прыходзяць на заняткі ў каледж, стануць працаўнікамі сельскай гаспадаркі і фермерамі, пасля першага асвойвання трактара і дальняга апарата сапраўды пойдучы далей, вучыцца і працаваць на сяле. Аднак усе добра разумеюць, што ў любым выпадку працоўная прафесія ніколі не пераходзіць у жыцці. І калі трэба, заўсёды будзе магчымасць знайсці нармальнае працоўнае месца і заробіць сабе на жыццё. Сапраўды, трактарыстам ці даяркі таксама.

Ілона ІВАНОВА, г. Крычаў.

ЛЕПШЫХ ПРАЦАЎНІКОЎ АПК ГРОДЗЕНСКОЙ ВОБЛАСЦІ ЎШАНОЎВАЛІ Ў НАВАГРУДКУ Раённы цэнтр стаў сталіцай абласных «Дажынак»

Тут прайшоў урачысты сход, прысвечаны Дню работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці з удзелам найлепшых прадстаўнікоў калектываў аграпрамысловых арганізацый вобласці.

Аграрыі рэгіёна ў гэтым годзе намалалі 1 млн. 627 тыс. т збожжавых і зернебабовых (без кукурузы) пры ўраджайнасці 47 ц/га, што з'яўляецца традыцыйна лепшым паказчыкам у рэспубліцы. Для поўнага забеспячэння жывёлы зернефуражом намалочана амаль 300 тыс. т збожжа кукурузы, закладзена 100 тыс. т зернесенажу. Намалочана больш як 133 тыс. т алейнага семя рапсу, што на 68% больш, чым летась. Сельгасарганізацыі вобласці накіпалі амаль 200 тыс. т бульбы (21,7%) пры ўраджайнасці 290 ц/га. Валавы збор цукровых буркоў склаўся больш за 1,8 млн т (амаль 40% ад рэспубліканскай вытворчасці).

Сёлета створаны добрыя перадумовы для далейшага нашарчвання вытворчасці прадукцыі жывёлагадоўлі, паведаміў першы намеснік старшыні Гродзенскага аблвыканкома Іван Жук. Усёго на ўмоўную галаву грамадскага пагадоўя жывёлы нарыхтавана на 32 ц кармавых аднацін, у тым ліку кармоў з травы — 24,4 цэнтнера. У вобласці павялічана вытворчасць прадукцыі жывёлагадоўлі, у асноўным за кошт росту прадукцыйнасці. У гаспадарках Гродзеншчыны самы высокі надой малака на карову — 4424 кг і сярэднясутачныя прыбаўленні ў вазе свіней — 597 г, на другім месцы ў рэспубліцы рогіён па сярэднясутачным прыбаўленні ў вазе буйной рагатай жывёлы — 685 г.

За дзесяць месяцаў бягучага года падпрыемствы-перапрацоўшчыкі вобласці экспартвалі сельскагаспадарчай прадукцыі на суму больш за 383 млн долараў (амаль чвэрць ад экспарту вобласці), тым самым забяспечыўшы прыток валюты ў рэспубліку.

Па традыцыі ў сталіцы абласных «Дажынак» былі названы і ўзнагароджаны лепшыя працаўнікі сяла, якія праславілі ў гэтым годзе. Адбылася разнастайная культурна-забаўляльная праграма. Працаваў святочны гандаль, горад раместваў, адбылі рыцарскія турніры, канцэрт сярэднявечнай музыкі і танцаў, фаер-шоу.

Алена СТАСЮКЕВІЧ, БЕЛТА.

ЯБЛЫНЕВЫ САД І СУПЕРСУЧАСНАЕ СХОВІШЧА

Адкрытае акцыянернае таварыства «Айчына» — адно з самых стабільных і моцных сельгаспрадпрыемстваў Пружанскага раёна. Гаспадарка мае 17,5 тысячы гектараў зямель. Прыкладна сотая частка ўгоддзяў адведзена пад сад.

Яблыневы сад «Айчыны» зусім малады, ён закладзены ў 2005-2007 гадах. І толькі цяпер уваходзіць у сваю сапраўдную сілу. Паляраднага года збіралі па 300-400 тон плодў, цяпер сабралі ўраджай крыху больш за паўтары тысячы тон.

— Летась яблыні цвілі вельмі актыўна, — расказвае дырэктар ААТ Уладзімір БАНДАРЭНКА. — Але ў час цвіцення здарыліся халады, і цвет моцна пацяплеў. А цяпер вясна была лагоднай, плюс своечасова праведзены ўвесь тэхналагічны цыкл: апрацоўкі, падкормкі. Вось і удаўся небагі ўраджай.

Пакупнікоў яблыкаў з кожным днём становіцца больш. Калі ёсць тавар, ёсць якасць, ставіш разумную цану, — упэўнены Уладзімір Міхайлавіч, — ахвотныя купіць заўсёды знойдуцца. Вось літаральна днямі падпісаны дагавор на пастаўку яблыкаў аж у далёкую Сібір, у Томск.

Загадчыца плодасховішча Сняжана АРКАДЗЕЎНА СТРУНЕЎСКАЯ.

Пры гэтым у «Айчыне» не спяшаюцца здаваць увес ураджай. Збіваюць асеннія гатункі яблыкаў. А тыя, якія могуць паяжаць, закладаюць у сховішча. Пад весну гэты тавар таксама абяцае быць у цане.

— Садаводства — параўнальна новая галіна ў традыцыйнай сельгасвытворчасці, — адзначае галоўны аграном гаспадаркі Алена Яраш, — і займаецца ёй цікава. Апошнім часам займаюцца і ягадамі. На 1,25 гектара ў нас растуць буйкі, 30 сотак займае малінінкі, 2,5 гектара адваялі пад суніцы садовыя, на участку ў 1,8 гектара растуць кусты парэчкі. З усёго маем прыбытак.

Але самы значны ў гэтай справе яблыневы сад. Ён зараз займае поле ля вёскі Смаляны ў 180 гектараў. У садзе растуць 18 гатункаў яблыні. Цяпер ужо вопытны галоўны аграном Алена Яраш гаворыць, што залогам паспеху з'яўляецца перш за ўсё навуковы падыход. Свочасова вызначылі аптымальныя тэрміны апрацоўкі раслін, падабраць прэпараты для абароны азначае забяспечыць здароўе і ўраджывасць яблыні.

Цяпер і айчыныныя вытворцы прапануюць цэлы комплекс сродкаў для абароны раслін. Дарэчы, у Смалянах вялікае значэнне надаюць і беларускім гатункам яблыні. Яны, як правіла, лепей пераносяць нашы зімы, меней хварэюць. Тут нават нашу традыцыйную антонаўку вырошчваюць. Яе пакупнік за адну толькі настальгічную назву гатовы ўзяць. Дарэчы, некаторыя несумленныя ўдзельнікі рынку прывычаліся за антонаўку выдаваць іншыя яблыкі. Затое «айчынына» антонаўка — самая сапраўдная, духмяная і сакавітая.

— Саду патрэбна пастаянны догляд, — уключаецца ў размову начальнік цэха садаводства Марына Гродзійчук. — Пастаянна ў нас працуе 16 чалавек. Работа ёсць круглы год. Нездзе з пачатку лютага пачынаем абрэзку дрэў, гэтая работа працягваецца да красавіка. А потым падыходзіць час апрацоўкі. І летам клопату з садама хапае. Праўда, плантацыя мае сістэму кропельнага арашэння, засуха нам не страшная. Восень — збор ураджаю, самая адказная пара.

Яблыкі здаймаюцца ўручную, гэта нялёгка праца. Штодзень з горада на дапамогу прыязджаюць работнікі радыёзавада па дамоўленасці з прадпрыемствам.

Праўда, сёлета набылі замежную тэхніку, якая крыху дала палёгка зборшчыкам яблыкаў. Самаходная платформа для збору плодў — гэта аграгат з некалькімі транспарцёрнымі срукімі. Чалавеку дастаткова зняць яблык з галіны дрэва і пакласці на транспарцёр. Машына сама накіруе яго ў скрыню і акуратна пакладзе. Гэтую тэхніку ўжо прызвалі «галандскім цырульнікам» па краіне яго вытворчасці. І галоўная каштоўнасць машыны ў тым, што яна мае сістэму насадак для абрэзкі сада. Бо плаваць уручную галіны, пачынаючы з пярэміліметраў у дыяметры ў вельмі працэмі працэ.

Прама з саду яблыкі накіроўваюцца ў сховішча, дзе яны могуць праляжаць да вясны. У памяшканні плодасховішча таксама было шматлігодна. Новы ўраджай сартавалі, раскладвалі па гатунках, на дапамогу рабочым цэха выйшлі практычна ўсе спецыялісты акцыянернага таварыства. Вядома, чым карацейшая шляха з саду на паліцу сховішча, тым лепей захавваюцца плодды. Таму бываюць дні, калі садаводам трэба дапамагчы ўсімі сіламі.

Сховішча ў Смалянах пабудавалі самае сучаснае. Нават калегі з Галандыі, Германіі вельмі высока яго ацанілі, казалі, што ў Польшчы яны такога не сустракалі. Сховішча разлічана на 3 тысячы тон прадукцыі і падзелена на 16 камер. Восем з іх маюць натуральную вентыляцыю, рэжым астатніх падтрымліваецца газавым асяроддзем. Але тут аддаюць перавагу захаванню ў натуральных умовах. Яблык — вельмі далікатны прадукт, і пасля знаходжання ў газавым асяроддзі на свежым паветры ён можа хутка пацямнець. Таму лепш за ўсё захоўваць яблыкі ў холадзе.

Яблыкі, вырошчаныя ў садзе таварыства, маюць добры таварны выгляд і карыстаюцца попытам у спажывоў. Фасоўка яблыкаў у цэку ўпакоўкі.

«З'ЯМЛЮ ТРЭБА АДЧУВАЦЬ»

Працягласць зямель ААТ «Айчына» з аднаго канца ў другі складае 54 кіламетры. Палі мяжуюць з «Малечучу» Бярозаўскага раёна і Гродзенскай вобласцю. Галоўны аграном Алена Яраш за дзень «накручвае» на сваёй службовай машыне многа кіламетраў. Але такая работа ў Алены Андрэеўны. Едзем, а па дарозе яна не без гонару паказвае раўнінкі і дзюны ўсходніх азімаў. Заўважым, чым яна, як спецыяліст, тлумачыць такі рышок у паказчыках ураджайнасці збожжавых: летась гаспадарка сабрала на круг 37 цэнтнераў з гектара, сёлета атрымалі 55. Ці толькі нябеснай канцэлярыі трэба ўносіць падзяку?

Хапае работы ў садзе галоўнаму аграному Алене Андрэеўне ЯРАШ і аграному-садаводу Алене Сяргеўне ВОЛКАВАЙ.

Аграном Яраш згаджаецца, што надвор'е таксама іграе важную ролю ў справе фарміравання ураджаю. Як не круці, а жывём мы ў зоне рызыкнага земляробства. Бо калі засушыць ці залье, то страты непалабежныя. Але, пераканана Алена Андрэеўна, за апошнюю пяцігодку удалося карэчным чынам палепшыць плодародны слой глебы за кошт унясення арганікі, дасягнення балансу арганічных і мінеральных угнаенняў. Таксама павялічана і ўпарадкавана контурнасць палёў, што дае магчымасць развярнуцца магутнай тэхніцы. Як вядома, строга захавачь тэхналогію земляробства можна толькі на вялікіх участках, а не на маленькіх паляках. «Зямлю трэба адчуваць, — гаворыць галоўны аграном, — тады беспамылкова вылічыш і ўгадаеш, калі і якія ўгнаенні ўносіць, якую апрацоўку правесці. Вось і мы ітэнсіўна паляпшалі нашы землі, а цяпер прыйшлі да таго пункту адліку, калі зямля дзякуе за клопат, пачынае даваць аддачу. Адсюль і ўраджайнасць».

Бульба таксама ўраджыва добра. Яе вырошчваюць на плошчы 500 гектараў. Сёлета атрымалі 15145 тон бульбы — як айчынай селекцыі («Брыз», «Журавінка» і інш.), так і замежнай — нямецкай, галандскай. «Другі хлеб» ахвотна купляюць у Расіі, Таджыкістане, Азербайджане. А два гады таму ў гаспадарцы ўзв'ялі сваё крухмальнае завод. За год на заводзе вырабляецца каля тысячы тон крухмалу. Прадукцыю ахвотна купляюць як айчыныныя спажывоўцы, так і партнёры з Расіі. Калі пабудавалі завод і запустілі вытворчасць, то пасевы бульбы павялічылі ў 50 разоў. Мясоцывы крухмал — прадукт вельмі высокай якасці. І пальму першынства тут не намераны ўстаўпаць: завод лічыцца лепшым у рэспубліцы.

Сучаснае сельгаспрадпрыемства «Айчына» займаецца, вядома, і жывёлагадоўляй. 19 тысяч гадоў буйной рагатай жывёлы, у тым ліку чатыры з паловай тысячы кароў — вялікі цэх. Так што грошы за малако, ялавічыну з'яўляюцца адной з галоўных крыніц даходаў прадпрыемства. А сёлета, наводле слоў спецыялістаў, кармоў нарыхтавалі дастаткова, нават больш, чым летась. Значыць, зімоўка будзе паспяховай.

АГРАГАРАДОК І ІНШЫЯ НАСЕЛЕННЫЯ ПУНКТЫ

У гучыні ўсіх падзей намеснік дырэктара па ідэалогіі Марына ЮР'ЕЎНА БАНДАРЭНКА.

Усяго на тэрыторыі адкрытага акцыянернага таварыства размешчана 25 населеных пунктаў. У крамах асноўных вёсак прадаецца свая прадукцыя, тыя ж суніцы, яблыкі ці парэчкі ў першую чаргу маюць магчымасць набыць свае працаўнікі. А яшчэ для работнікаў прадпрыемства прадугледжаны такі бонус: згодна з прынятым рашэннем, член працоўнага калектыву можа браць прадукты харчавання на суму да 400 тысяч рублёў у якасці авансу. «Гэта вельмі запатрабавана паслуга, — расказвае намеснік дырэктара ААТ па ідэалогіі Марына БАНДАРЭНКА. — Калектыву ў нас даволі малады. А ў маладых сем'ях патрэбы разнастайныя. Бывае, што не ўсе правільна разлічваюць свой бюджэт на месяц. А такая

форма гандлю якасць і бачыцца выйцем замест банальнай пазыкі ў суседа альбо таварыша па працы».

Маладыя сем'я многа, бо гаспадарка шмат будзе. За апошнюю пяцігодку дадзена і заселена каля сотні дамоў сядзібнага тыпу. Летась увялі ў строй 34 дамы ў розных вёсках. Будуецца як цэлыя вуліцы, так і асобныя дамы замест старога знесенага жылля. У сельскага жыхара ўсё ёсць, каб адчуваць сябе не горш, чым у горадзе.

Месяцў ў дзіцячых садках хапае ўсім. На тэрыторыі дзейнічаюць тры школы. Сярэдняя школа ў аграграду Кабылаўка ўзвядзена па арыгінальным праекце і ўяўляе сабой вельмі цікавы навуцальны комплекс. Некалькі гадоў таму за ўласныя сродкі ў вёсцы пабудавалі басейн. Цяпер у ім займаюцца ўсе дзеці навуцальнага ўстанова, а па вечарах дарослыя маюць магчымасць умацоўваць здароўе. Ёсць у Кабылаўцы і сучасны спартыўны стадыён.

У справе аздараўлення працоўнага прапрацавана пэўная сістэма, — паведаміла Марына Бандарэнка. — Раз на год кожны

работнік ААТ мае магчымасць прайсці курс лячэння ў санаторыі за 20% кошту пудыкі, астатнія 80% аплачвае гаспадарка. За аздараўленне дзямей у санаторыях установах альбо летніх лагерх бацькі плацяць толькі 10% кошту пудыкі.

Марына Юр'еўна расказала, што ў вёсцы ёсць разнастайныя ўмовы для адпачынку. Пра заняткі спортам ужо гаварылася. Дом культуры аграградак прапанаваў гурткі і секцыі. Ёсць уласны бар. Прафкам пастаянна арганізоўвае экскурсіі, вандройкі выхаднага дня. Так, апошнім часам для ахвотных была наладжана паездка ў Санкт-Пецярбург. Ездзілі таксама на канцэрты ў Пружаны і Брест. Асноўныя расходы па арганізацыі вандровак бяра на сябе прадпрыемства. Акцыянернае таварыства таксама лічыць сваім абавязкам удзельнічаць у святах вёска, якія штогод праводзяць сельсаве-ты і ўстановы культуры. Па просьбе работнікаў смаляніцкага прыходу гаспадарка прафінансавала рэстаўрацыю царквы ў Смаляніцы. У «Айчыне» добра разумеюць, што чалавек будзе добра працаваць тады, калі яму камфортна жывецца.

За апошнія гады ў таварыстве шмат пабудавана жылля. Так выглядаюць новыя вуліцы ў вёсцы Смаляны.

Святлана ЯСКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК, Аляксандр МЕЛЕШ (фота). УНП 200028258

З ПРАФЕСІЙНЫМ СВЯТАМ
вiншую
сваіх працаўнікоў і калег!

Зычу ўсім бадзёрага настрою, высокіх заробкаў, ладу ў сем'ях, моцнага здароўя! Наша дзейнасць патрабуе высокай адказнасці, дысцыплінаванасці і неверагодна вялікай любові да зямлі. Заставайцеся, шануючы, адданымі сваёй прафесіі, і абавязкова атрымаеце добры вынік, а таксама шчырыя словы падзякі ад іншых людзей!

З павагай, старшыня СВК «Імянінскі»
Драгічынскага раёна Уладзімір СУХАР'ВІЧ.
УНП 200098493

«АМАЛЬ ПА ЎСІХ ПАКАЗЧЫКАХ Выходзім на першае месца»

Сёлета ўпершыню за ўсю гісторыю Дзятлаўшчыны «Дажынкi» прайшлі не ў раённым цэнтры, а на базе аграгарадка Ракевічы. А ўсе таму, што апошнія два гады калектыв СВК «Русь-Агра» стабільна б'е рэкорды сярод гаспадарак рэгіёна і па намалоце зерня, і па ўраджайнасці бульбы, буракоў, рапсу, ільну... Сакрэтам такога імклівага прагрэсу мы папрасілі падзяліцца вопытнага кіраўніка Аляксандра Канстанцінавіча КАРАЛЯ.

Пра будоўлю і рэканструкцыю

— У чым сакрэт поспеху? — цікавімся ў Аляксандра Караля.
 — Я — Кароль, галоўны аграном — Сенатар, загадчыца фермы — Цар. У гаспадарцы, дзе кіраўніцтва з такімі прозвішчамі, — і паказчыкі адпаведныя, — усміхаецца Аляксандр Канстанцінавіч і запрашае нас у свой кабінет. — Не судзіце строга: да свайго кабінета яшчэ рукі не дайшлі. Трэба было спярша адрамантаваць Дом культуры, пошту, сталовую, адміністрацыйны будынак праўлення калгаса. Выкапалі возера. Цяпер вядзецца рамонт ФАПа... Добраўпарадкаванне аграгарадка абышлося ў 2,5 млрд рублёў. У сельскай гаспадарцы, самі ведаеце, грошы з неба не сыплюцца, таму трэба расставіць прыярытэты.
 — Аляксандр Канстанцінавіч, наколькі актыўна ўключаюцца сродкі ў рамонт і ўзвядзенне новых вытворчых аб'ектаў?
 — Сёлета пачалі будаваць новы сучасны малочнаварны комплекс на 777 галоў малочнага дойнага стагата. Першую яго чаргу плануем запусціць да канца гэтага года. Цалкам жа здзісім у эксплуатацыю ў другім паўгоддзі наступнага года. Кошт комплексу ацэньваецца ў 60 млрд рублёў. Будуюцца новыя фермы — гэта, самі разумееце, вялікая справа. За кошт узвядзення новых тэхналогій — даільнай устаноўкі «Veevstalia» — не толькі аблегчыцца праца жывёлаводаў, але і, зразумела, павялічыцца прадукцыйнасць жывёлагадоўчай прадукцыі.
 Паводле слоў старшыні, 3,5 млрд рублёў сёлета пайшло на рэканструкцыю жывёлагадоўчай фермы на 300 галоў у Хадзьяўлянах. Вядзецца рэканструкцыя бульбасховішча на суму больш за 2 млрд рублёў. У 2013 годзе плануецца будаўніцтва новага зернесушыльнага комплексу КЗСВ-30 магутнасцю 30 тон у годзіну.
 — Не сакрэт, што будучыня, у тым ліку і сельскай гаспадаркі, — за новымі тэхналогіямі. Ці ёсць чым пахваліцца ў гэтым плане?
 — Цяжка было б дасягнуць такіх высокіх вынікаў без абнаўлення машына-трактарнага парку. У 2012-м за ўласныя сродкі (і ў тым ліку ў лізінг) купілі тэхніку на 11,7 млрд рублёў. Набываем, як імпартныя камбайны і трактары (французскія, амерыканскія), так і айчыныя (мінскія, гомельскія). Мне, як кіраўніку, хацелася б, каб лізінгавыя тэхнікі выдзялялася больш, чым гэта робіцца сёння.

ПРАДСТАЎЛЯЕМ КІРАЎНІКА

Аляксандр Канстанцінавіч КАРОЛЬ — галоўны аграном СВК «Русь-Агра» толькі паўтара года, але прагрэс навідавоку. Гаспадарка за гэты час змянілася да непазнавальнасці. І не дзіўна: за штурвалам чалавек, які 30 гадоў свайго жыцця прысвяціў сельскай гаспадарцы, 20 з іх адпрацаваў кіраўніком калгасаў (першую гаспадарку «Новае жыццё АГРА» Зэльвенскага раёна ўзначаліў у 34 гады) і начальнікам упраўлення сельскай гаспадаркі і харчавання Зэльвенскага райвыканкама.

Зараз ідзе будаўніцтва новага сучаснага малочнаварнага комплексу на 777 галоў малочнага дойнага стагата. Першую яго чаргу плануецца запусціць да канца гэтага года, цалкам жа здаць у эксплуатацыю — у другім паўгоддзі наступнага.

Каля 3,5 млрд рублёў сёлета пайшло на рэканструкцыю жывёлагадоўчай фермы на 300 галоў у Хадзьяўлянах.

ДАВЕДКА
 Агульная плошча СВК «Русь-Агра» — 9,2 га. Бал сельгасугоддзяў — 28, бал раллі — 32. Зерневы культуры займаюць 2100 га пасяўных плошчаў: валавы збор — 11 151 тона (на 2 тысячы тон больш у параўнанні з мінулым годам), ураджайнасць — 55 ц/га. Бульба займае — 150 га: валавы збор — 5400 тон пры ўраджайнасці 360 ц/га. Пасяўная плошча пад цукровымі буракамі — 300 га: 22 000 тон валавы збор пры ўраджайнасці 730 ц/га. У два разы вырас валавы збор і ўраджайнасць па льне і па рапсе. Рэнтабельнасць продажу — 15,7%, узровень рэнтабельнасці ад рэалізацыі — 20,9%. Чысты прыбытак за 2011 год — 5835 млрд рублёў (у 2012 годзе павінен перавысіць 10 млрд рублёў). Выручка ад рэалізацыі прадукцыі — каля 60 млрд. Тэмп росту валавой прадукцыі — 110%.

Пра поспехі ў раслінаводстве

Высокія вынікі ў раслінаводстве дасягнуты дзякуючы вопытнаму галоўнаму аграному СВК «Русь-Агра» Уладзіміру СЕНАТАРУ. Уладзімір Яўгенавіч 16 гадоў працуе ў гаспадарцы і з'яўляецца адным з лепшых аграномаў вобласці. Суразмоўца прызнаўся, што шмат дзе працаваў, але нідзе не бачыў так вынік свайго працы, як тут, у СВК «Русь-Агра». «Усе кіраўнікі мне даяралі. І яшчэ ні разу нікога з іх не падвёў. І, спадзяюся, не падвяду».
 — Гэты год па ўсіх паказчыках склаўся нядрэнна, — адзначыў Уладзімір Сенатар.
 — Атрымалі лепшыя вынікі, чым летась, у тым ліку і дзякуючы прымяненню мікраэлементу. Ды і тэхналогіі не стаяць на месцы. Я з'яўляюся членам дзвюх навуковых арганізацый, у Германіі некалькі разоў пабыў, чытаю часопісы, наведваю семінары замежных вучоных. 99% інфармацыі на тых семінарах можна атрымаць, а 1% — самы асноўны, рашаючы — павінен сам знайсці, самому трэба дадумвацца. Так з часам свая тэхналогія выпрацоўваецца. Вось сёлета ўраджайнасць бульбы — 360 ц/га. І гэта яшчэ не маяжа.
 — А якія новыя гатункі ўкараняюцца?
 — Кожны год 2-3 новыя гатункі — у асноўным беларускай селекцыі — завозім, апрабуем. Лепшыя пакідаем. Апошнім часам з'явілася шмат дастойных гатункаў бульбы, з патэнцыялам у 600-800 ц/га. Галоўнае — яго рэалізаваць. І па цукровых бураках шмат фірмаў новых з'явілася. Летась мы атрымалі ўраджайнасць 650 ц/га, сёлета ўжо больш за 700 ц/га. Прагрэс, як бачыце, навідавоку.
 — Якія перспектывы гаспадаркі вы, як галоўны аграном, бачыце ў плане раслінаводства?
 — Кліматычныя ўмовы за апошнія гады рэзка памяншаліся. Калі гадоў 10 таму кукуруза ў нас займала невялікія плошчы, то цяпер трэцяя частка пасяўных плошчаў гаспадаркі засаджана гэтай культурай, якая, дарэчы, дорага каштуе. Але як ні круці, асноўны прыбытак гаспадарка мае ўсё ж такі ад продажу жывёлагадоўчай прадукцыі. Таму асноўная наша задача — нарыхтаваць якасныя кармы. За апошнія 2 гады цалкам перабудавалі кармавую базу, перазабудавалі сенажаці і пашы. Розніца паміж сенажом 3 гады таму і сенажом, які закладзены цяпер, як паміж небам і зямлёй. Калі раней у нас было шмат злакавых траў, а бабовыя складалі толькі 20%, то цяпер бабовыя і сумесь бабова-злакавых — 80%. Адсюль большыя надой і прадукцыйнасць. Што тычыцца перспектывы па зерні, то сёння не праблема і ў нашай гаспадарцы атрымаць ураджайнасць 70 ц/га. Пытанне ў іншым: які будзе сабекошт, аддача гэтага зерня? Перспектыва, на мой погляд, за донарствам для лепшых гаспадарак. Каб тым гаспадаркам, якія спрацавалі лепш за астатнія, прыходзілі дзяржаўныя датацыі. Выдатна было б таксама, калі б мы ведалі загадзя, колькі атрымаем ад дзяржавы ўгнаенняў, колькі паліва. Пакуль жа нешта спланаваць дакладна амаль нерэальна.

Загадчыца лепшай малочнаварнай фермы СВК «Русь-Агра» «Засецце» Тэрэза ЧЫРКО пераканана, што да канца года надой на карову перавысіць 5000 кілаграмаў.

У цэнтры аграгарадка Ракевічы. Ужо зараз тут адрамантаваны адміністрацыйны будынак праўлення калгаса, Дом культуры, пошта, сталовая, выкапана возера. Добраўпарадкаванне аграгарадка абышлося ў 2,5 млрд рублёў.

ШАНОЎНЫЯ КАЛЕГІ!

Паважаныя работнікі СВК «Русь-Агра», вішнюю вас з прафесійным святам, Днём работнікаў сельскай гаспадаркі і перапрацоўчай прамысловасці! Вы вызначаеце аблічча вёскі, вынікі вашай працы штодня мы бачым на стале. Яны — у кожным кавалку выпечанага хлеба, у кожным кубку малака. Прыміце глыбокую падзяку за вашу напружаную працу, за любоў і вернасць роднай зямлі, што дапамагае пераадолюваць усё цяжкасці.
 Асаблівыя словы ўдзячнасці і нізка паклон адрасую ветэранам АПК, якія ўкла-лі ў сваю справу душу і да гэтага часу бяруць удзел у выхаванні моладзі.
 Жадаю Вам здароўя і дабрабыту!

Старшыня СВК «Русь-Агра» Аляксандр КАРОЛЬ.

Пра «метад папругі» і камеры відэаназірання

— Аляксандр Канстанцінавіч, а які вы кіраўнік?
 — Сёння прынізіць чалавек працей паранай рэпы. І пасля гэтага ў яго апускаюцца рукі. Такага нельга дапускаць. Кіраўніку сёння трэба быць псіхалагам. Можна прымяняць «метад папругі», але разумна. Інакш народ з табой працаваць не будзе, разбяжыцца. Сёння на тэрыторыі гаспадаркі 32 вёскі, у якіх жыве 2380 чалавек. 500 з іх працуюць у нашай гаспадарцы. Я прыйшоў сюды зусім наўдаўна. Але з маім прыходам цяжкі кадры не было. І гэта радуе. Тыя, хто хацеў сысці, сышоў. Балазе, ёсць куды людзям прытуліцца. Пабыў гаспадаркі знаходзіцца санаторый «Радон», у Дзятлаўскім раёне ёсць спіртзавод, лікёра-гарэлачны завод, ільнозавод, крухмалны і сыраробны заводы, камбінат хлебапрадуктаў.
 У кабінете Аляксандра Караля кінуўся ў вочы чорны манітор. Як высветлілася, месяц таму па ініцыятыве прагрэснага кіраўніка на тэрыторыі гаспадаркі ўсталювалі 4 камеры відэаназірання.
 — Відэаназіранне ўжо дало нейкія вынікі? — цікавіліся.
 — А як жа, — усміхаецца Аляксандр Канстанцінавіч. — Пасля таго, як устанавілі камеры, дысцыпліна сярод работнікаў павысілася ў разы. Усе ведаюць, што цяпер незаўважна пайсці ў краму па бутэльку ў працоўны час або прысвоіць тое, што дрэнна ляжыць, нерэальна. Нават моладзь, якая ў альтанцы раней вечарамі расівала спіртное, стала павойвацца... Ведае, што камера здымае круглыя суткі.

Пра поспехі ў жывёлагадоўлі

У гаспадарцы «Русь-Агра» налічваецца 13 жывёлагадоўчых фермаў, дзе ўтрымліваецца 6000 галоў буйнарагатай жывёлы, у тым ліку 1730 галоў дойнага стагата.
 — За 10 месяцаў гэтага года мы прадалі 6 тыс. тон малака, — распавядае Аляксандр Кароль. — А гэта на 450 тон больш, чым летась. 200 тон прыбыўкі дала адна толькі ферма «Засецце».
 На лепшай ферме гаспадаркі — «Засецце» — нас сустрэла яе гаспадыня — загадчыца Тэрэза ЧЫРКО. Жанчына працуе на гэтай пасадзе з 1992 года.
 — Умовы працы, у параўнанні з 1992 годам, нашмат паляпшыліся. Пасля таго, як 6 гадоў таму зрабілі рэканструкцыю фермы і ўстанавілі сучасную даільную устаноўку «Александрына», павялічылася пагапоўе жывёлы, павысіліся надой. Сёлета, можаце не сумнявацца, мы не толькі выйдзем на 5-тысячны рубж, але і перавысім яго. Бо за 9 месяцаў гэтага года надой на карову ўжо склаўся — 4266 кг (+ 924 кілаграмы да ўзроўню мінулага года). Магу сказаць, што прагрэс назіраецца ў тым ліку за кошт павышэння дысцыпліны рабочых фермы, якасці кармоў.
ДАВЕДКА
 У сярэднім па гаспадарцы за 9 месяцаў надой на карову склаў 3609 кілаграмаў. У планах да канца года выйсці на 4680 кілаграмаў.
 Сярэднясутачнае прыбаўленне ў вазе буйнарагатай жывёлы ў СВК «Русь-Агра» за 10 месяцаў — 680 грамаў.
 За гэты год гаспадарка плануе прадаць больш за 7 тысяч тон малака і каля 1000 тон ялавічыны і свініны.

У цэнтры аграгарадка Ракевічы. Ужо зараз тут адрамантаваны адміністрацыйны будынак праўлення калгаса, Дом культуры, пошта, сталовая, выкапана возера. Добраўпарадкаванне аграгарадка абышлося ў 2,5 млрд рублёў.

Пра жыллё і зарплату

Кіраўніцтва СВК «Русь-Агра», па магчымасці, стараецца паляпшаць не толькі ўзровень жыцця на вёсцы, але і ўмовы працы сваіх работнікаў. Так, сёлета на машына-трактарным двары з нуля пабудавалі сучаснае душавое памяшканне. У вёсцы Пенчыцы добраўпарадкавалі зернесушыльны комплекс: устанавілі там фантан, альтанку.
 — Камфортныя ўмовы працы наўрад ці прымусяць маладога спецыяліста застацца ў гаспадарцы больш чым на 2 гады. Галоўны стымул для моладзі, пэўна, зарплата?
 — Я б выдзеліў два асноўныя стымулы — жыллё і зарплата. У гаспадарцы ўсе маладыя людзі на 100% пражываюць у калгасных дамках. Ды і зарплата не стаяць на месцы: у параўнанні з мінулым годам павялічылася ўдвая. На сёння сярэднямесячная зарплата па гаспадарцы — 2,2 млн. Разам з тым, той, хто хоча працаваць, зарабляе і па 5, і па 7, а на ўборцы — і па 10 млн.
 — А якія актыўна будуюцца жыллі на вёсцы?
 — Я ў сярэднім у год у нашай гаспадарцы па ўказе Прэзідэнта ўзводзіцца 5 дамкоў. 30% насельніцтва вёсак гаспадаркі ахоплены прыродным газам. Ведаеце, калі вы закралі кадравыя пытанне, то мне, як, пэўна, і кожнаму кіраўніку, хацелася б, каб быў выбар спецыялістаў. Бо ў нас, напэўна, як і ва ўсіх СВК, на жаль, чаргі, каб атрымаць працоўнае месца, адна. Змяняецца і якасць механізатараў. Тэхніка ўдасканальваецца. Цяпер недастаткова аднаго «хачу», каб на сучасным трактары працаваць. Таму сёння, як і ў савецкія часы, кадры вырашаюць усё.

Лепшыя механізатары СВК «Русь-Агра» Руслан МІКЛАШ, Алег ЛОМАЦЬ, Сяргей ПАШУКЕВІЧ і Іван ЦІВУНЧЫК.

Кіроўцы СВК «Русь-Агра» Віктар ЕДА і Яўген ЯРМАШ у гарачы сезон перасаджваюцца на збожжаўборачныя камбайны і з года ў год дабіваюцца высокіх паказчыкаў. Па выніках жніва-2012 кожны з іх намалаціў больш за 1000 тон збожжа.

У СВК стараюцца паляпшаць не толькі ўзровень жыцця на вёсцы, але і ўмовы працы сваіх работнікаў. Напрыклад, у вёсцы Пенчыцы добраўпарадкавалі зернесушыльны комплекс: устанавілі там фантан, альтанку. На фота: загадчык участка №1 Анатоль РУДАЗУБ.

Вольга ГЕЦЭВІЧ, Надзея ДРЫЛА. Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ. УНП 500058675.

18 ЛІСТАПАДА працаўнікі сельскай гаспадаркі і аграпрамысловага комплексу краіны будуць адзначаць сваё прафесійнае свята. З неабліжымі вынікамі падыходзяць да гэтага свята менавіта сельскія працаўнікі: у краіне сабраны добры ўраджай, сельскагаспадарчая вытворчасць упэўнена развіваецца па ўсіх асноўных кірунках.

У шэрагу лепшых гаспадарак краіны ўжо на працягу многіх гадоў займае сваё ганаровае месца адкрытае акцыянернае таварыства «Грыцкевічы» — гаспадарка з Нясвіжскага раёна. Добрым па выніках быў для яе і сёлетні сельскагаспадарчы сезон. Тут сабралі па 72,5 цэнтнера з гектара збожжавых, прычым трыцінале дало па 84,6 цэнтнера, пшаніца — па 77,9; усяго ж сабралі збожжавых, з 910 гектараў, — 6600 тон. Адным з асноўных паказчыкаў, якія характарызуюць эфектыўнасць хлебаробчай

справы, з'яўляецца наступны: колькасць сабранага збожжа на бала-гектар — у «Грыцкевічах» гэты паказчык складае 185 кілаграмаў. Гэта адзін з найлепшых паказчыкаў у вобласці і ў краіне (тут жа ўдакладнім: у адзін з папярэдніх, найбольш спрыяльных гадоў у «Грыцкевічах» мелі на бала-гектар звыш 205 кілаграмаў). Да сёлетняга агульнага валу збожжавых у «Грыцкевічах» дадалі 3 тысячы тон зерня кукурузы.

Увогуле, ААТ «Грыцкевічы» спецыялізуецца па трох асноўных кірунках: па вырошчванні збожжавых, цукровых буркаў і вытворчасці малака. Два апошнія кірункі таксама прыносяць важную аздачу. Прычым «Грыцкевічы» маюць адну з самых высокіх у вобласці шчыльнасць буйной рагатай жывёлы на 100 га сельскагаспадарчых угоддзяў — 125 галоў, з іх 50 кароў, а ўжо ў хуткім часе гэты паказчык павінен дасягнуць адзнакі 130—135.

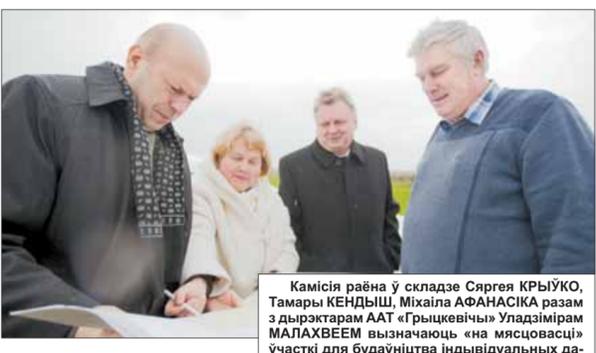
Кіраўнік гаспадаркі Уладзімір Малахвей, які ўзначальвае яе з 2002 года, ставіць перад калектывам наступныя мэтавыя арыенціры: мець за год валовага збору збожжавых (з улікам зерня кукурузы) 10000 тон, цукровых буркаў — 25000 тон і 10000 тон — малака.

У ААТ «Грыцкевічы» за 9 месяцаў атрымалі вырочкі за сваю прадукцыю — суме 28 мільярдаў 557 мільёнаў рублёў, чыстага прыбытку — 7 мільярдаў (па выніках года чакаецца каля 10 мільярдаў); рэнтабельнасць ад рэалізацыі прадукцыі склала 28,8 працэнта, а ў такім кірунку, як вытворчасць малака, — больш за 50 працэнтаў.

«Калі ёсць вынік, тады цікава і працаваць, цікава і займацца той ці іншай справай», — падкрэсліваў падчас гутаркі кіраўнік гаспадаркі Уладзімір Малахвей.

КАЛІ ЁСЦЬ ВЫНІК, ТА ДЫ ЦІКАВА І ПРАЦАВАЦЬ

Камісія раёна ў складзе Сяргея КРЫЎКО, Тамары КЕНДЫШ, Міхаіла АФАНАСІКА разам з дырэктарам ААТ «Грыцкевічы» Уладзімірам МАЛАХВЕЕМ вызначаюць «на мясцовасці» ўчасткі для будаўніцтва індыўідуальных дамоў у гаспадарцы на наступны год.

Сельскагаспадарчая зона на нашай краіне лічыцца зонай рызыкоўнага земляробства: тут заўсёды можна чакаць ад надвор'я тых або іншых «сюрпрызаў». Якія могуць зваліцца літаральна як снег на галаву, у самым што ні ёсць прамым сэнсе... Так і адбылося. І далёка не на адну галаву заваліўся гэты «сюрпрыз». Вельмі рана і вельмі непажадана для сельскіх працаўнікоў дыхнула надвор'е марозцам, няхай нават, можа гэты падых пакуль што і быў не зусім сур'ёзны...

Тым не менш, Уладзімір Малахвей, кіраўнік гаспадаркі «Грыцкевічы», якую мы наведвалі літаральна за некалькі дзён «да таго», нягледзячы на апошнія несуцэльныя прогнозы метэаролагаў, быў настроены даволі аптымістычна: «Нічога, паспеём завяршыць і гэты сезон без якіх-небудзь сур'ёзных аграхаў. А іначай проста нельга».

У гаспадарцы, па сутнасці, заканчалі ўборку кукурузы (як на зерне, так і на сілас), але яшчэ была ў поўным разгары ўборка цукровых буркаў; на палі ўносіліся арганічныя ўгнаенні, гэтыя палі тут жа заворваліся. Усе звонкі асенняга завяршальнага сельскагаспадарчага канвеера працавалі без збоў, на чым, няіначай, і грунтавалася цвёрдая упэўненасць кіраўніка. Больш за тое, на дзень нашага наведвання гаспадаркі ён, хутчэй, быў заклапочаны тым, дзе «пасадзіць» чарговую індыўідуальную даму для працаўнікоў. Ды так, каб ніколі, ні на сотку, не закрануць зямельныя ўгоддзі гаспадаркі (як яшчэ будзе зазначана ніжэй, у ёй вельмі беражліва ставяцца да свайго галоўнага, як падкрэсліваюць тут, багацця, — да зямлі).

Але чаму раптам гэты, можа, і не зусім падыходны на час завяршэння асенне-палявых работ жыллёвы клопат? А усё, так бы мовіць, па плане: надыйшоў час вызначыцца з будаўніцтвам на чарговы этап. Адпаведна, у гаспадарку прыбылі з раёна ўпаўнаважаная камісія, якая якрэз і займалася ў ім гэтым пытаннем, намякала планы жыллёвага будаўніцтва ў гаспадарках на бліжэйшую перспектыву.

Аднак вернемся да сельскагаспадарчых клопатаў працаўнікоў гаспадаркі. «Прыпазініліся трохі з уборкай кукурузы. Звычайна ўбіраем раней, але сёлета яна не набрала да адпаведнага тэрміну свайго гатунку. Хоць і пасялі даволі рана, у канцы красавіка — на пачатку мая...». Так казаў кіраўнік гаспадаркі, а нам застаецца дадаць: затое на час уборкі, безумоўна, ніякіх нараканняў наконт той жа гатунку кукурузы ў гаспадарцы не магло быць — вымахаля яна тут пад тры з паловай метры. Вельмі важкай была яе і ўраджайнасць: пад 140 цэнтнераў зерня з гектара здымалі ў «Грыцкевічах», а асобныя ўчасткі прынеслі і больш за 150 цэнтнераў.

Вырошчванню кукурузы ў гаспадарцы надаецца асабліва ўвага. Адзін з галоўных кірункаў яе спецыялізацыі, як зазначана ўжо, датычыць вытворчасці малака. Тут цяпер налічваецца

бывалі на гэтай МТФ і адчувалі сябе падчас яе наведвання няёмка: надвор'е было слотнае, а ў мясцінах на сваім аб'екце нямаюць гразі, а ў дапаможных памяшканнях фермы літаральна усё блішчала... Адпаведна, на новай МТФ і новай, больш высокай надой. А ўсяго ў гаспадарцы плануецца надаць за год каля 8000 тон малака.

Што можна вызначыць як галоўнае ў практыцы гаспадарання ў «Грыцкевічах»? Ухвілі на інтэнсіфікацыю, на эфектыўнасць усёй вытворчасці, на як мага лепшае выкарыстанне зямлі. Той жа зямлі ў гаспадарцы адносна няшмат: 2327 гектараў сельскагаспадарчых угоддзяў, з іх 1886 — воровыя.

раёна «Грыцкевічы» — з ідэальна асфальтаваным пакрыццём на іх «галоўных» вуліцах, з імі прынеслі на сваім аб'екце нямаюць гразі, а ў дапаможных памяшканнях фермы літаральна усё блішчала... Адпаведна, на новай МТФ і новай, больш высокай надой. А ўсяго ў гаспадарцы плануецца надаць за год каля 8000 тон малака.

Падчас уборкі цукровых буркаў: на сваім камбайне «KLEINE» Сяргей ГАСПАДАРЧЫК.

А развівацца трэба, і як быць проста нельга абыйсці без дадатковых плошчаў. Кіраўнік гаспадаркі згодны, што мець іх, можа, і не пашкоділа б. Разам з тым, ён у першую чаргу за якую маюць лепшае выкарыстанне той зямлі, якая ёсць. Пра многае сведчыць такая дэталі: кукуруза, якой у гаспадарцы надаюць гэтую ўвагу, амаль што заходзіць на асобныя падворкі, у ёй літаральна пананюць асобныя хаты жыхароў. А гэта тыя падворкі, на якіх адмовіліся ад вядзення асабістай гаспадаркі. Восі і заходзяць кілімамі кукурузы на іх, каб зямля дарма не пуставала. Дарчы, тут прысутнічае і іншы момант: звычайна такія падворкі не кіраванне тэмпературай у памяшканні, якая заўсёды павінна быць аптымальнай. Дарчы будзе сказаць тут, што мы па-

таксама павінна выглядаць цывілізавана (менавіта так і падкрэсліваюць у «Грыцкевічах»), і не толькі з вуліцы, са свайго параднага боку, але і з тылу. І можна тут з жалем канстатаваць: куды ўжо многім нашым вясковым паселішчам з іх разбітымі незаасфальтаванымі вуліцамі не тое што да тылу, але і да таго ж парадку. Накіраваць бы адпаведных кіраўнікоў гаспадарак ды мясцовай улады ў вёскі, якія знаходзяцца на тэрыторыі гаспадаркі Нясвіжскага раёна «Грыцкевічы» — з ідэальна асфальтаваным пакрыццём на іх «галоўных» вуліцах, з імі прынеслі на сваім аб'екце нямаюць гразі, а ў дапаможных памяшканнях фермы літаральна усё блішчала... Адпаведна, на новай МТФ і новай, больш высокай надой. А ўсяго ў гаспадарцы плануецца надаць за год каля 8000 тон малака.

Дарчы, такіх дамоў, наводзіць, у вёсках, якія размяшчаліся на тэрыторыі гаспадаркі «Грыцкевічы», ужо і няма: усё яны ў агуль-

гах гаспадаркі, на шляху нам сутраўлася некалькіх вазера, і Уладзімір Малахвей зазначае: — Восі тут створым базу аграгатурызму: паставім некалькі дамкоў (можа, нават — на пантонах), лязно. А яшчэ хочам пашырыць абводныя каналы, для таго, каб тут можна было займацца вяславаннем на байдарках. Выдатнае месца, і ёсць такія планы...

Што ж, гэтыя планы добра зразумелыя: Уладзімір Малахвей сам у мінусі спартсмен, восі і цяпер вельмі прыцягвае яго спартыўнае тэматыка. На базе гаспадаркі дзейнічае дзіцяча-юнацкая спартыўная школа. У Доме культуры, які знаходзіцца на цэнтральнай сядзібе гаспадаркі, абсталявана тэражорная зала (і, дарчы, гэтая зала, а таксама зала сярэдняй школы, як падкрэсліваюць у гаспадарцы, заўсёды занятыя). Можна назваць тут і іншы момант спартыўнага калектыва: таву, але падагульні гэтую тэму наступнымі словамі Уладзіміра Малахвея: «Спорт павінен развівацца ў нашым краіне, а яшчэ пацвердзіць наступным фотаканам, які мы зафіксавалі падчас візіту ў гаспадарку: на адным з фота, якое мы ўбачылі тут, Уладзімір Малахвей у складзе каманды «цягнуў» спартыўны канат. Думаецца, нялёгка даводзілася яго сапернікам на другім канцы каната, бо ён, увогуле, яўна не слабы мужык, ды і спартыўную форму нядрэна падтрымлівае.

Аднак яшчэ крыху дапоўнім абзначаную сацыяльную тэму. «Грыцкевічы» «дружаць» не толькі са спортам: тут слявае абавязаны вырастаць, але ямі ўжо спадзявацца можна толькі на сябе.

Што яшчэ ўключае ў сябе паняцце «ўнутраныя рэзервы», калі ўжо вызначыўся пэўны ўстойлівы севазаврот, калі вызначыліся з пэўнымі аграгатурэчнымі прыёмамі, калі поўнацца ўлічваюцца пэўныя рэкамэндацыі?.. Іншых варыянтаў, увогуле, застаецца няшмат. Але адзін з іх вядомы: прымяненне новых, больш высокапрадукцыйных гатункаў, эксперыментаванне з імі, выкарыстанне па некалькі гатункаў адначасова. Што і робяць у «Грыцкевічах».

Калі мы праязджалі па даро-

Механізатары Фёдар ЗАЯЦ, Ігар НАУМОВІЧ, Аляксандр ПЛЮШЫН, Сяргей КАРЛОВІЧ.

скай музычнай школы. «Нашы ж дзеці будуць займацца ў ёй», — зазначае кіраўнік. Не варта нагадваць, калі вызначыліся з пэўнымі аграгатурэчнымі прыёмамі, калі поўнацца ўлічваюцца пэўныя рэкамэндацыі?.. Іншых варыянтаў, увогуле, застаецца няшмат. Але адзін з іх вядомы: прымяненне новых, больш высокапрадукцыйных гатункаў, эксперыментаванне з імі, выкарыстанне па некалькі гатункаў адначасова. Што і робяць у «Грыцкевічах».

Ана заключэнне — наша інтэрв'ю з Уладзімірам Малахвеем.

— Уладзімір Уладзіміравіч, ужо зразумелая ваша ўстаноўка на інтэнсіфікацыю вытвор-

на тэрыторыі якой гаспадарка знаходзіцца, — выходзіць па 10 тон (нагадаю — разам з зернем кукурузы). Ды таксама па 25 тон цукровых буркаў, па 8 тон малака. А калі б ва ўсіх гаспадарках быў такі вынік... Восі за такі, эфектыўны, вал збожжа, малака, цукру можна і трэба змагацца.

— Вы ў сваёй гаспадарцы намяцілі пэўныя валавыя арыенціры на год, які вырашылі дасягнуць. Ці атрымаеце вы усё задуманае?

— Яшчэ раз падкрэслію: мы таксама намяцілі дасягнуць іх амаль выключна за кошт павы-

зараблена. Інакш яна ідзе на пянтэву, у тым ліку і на працы.

— І ў вас таксама?

— Ну, мы гэтага проста не дапусцілі б. Праўда, не варта ўтойваць, ёсць асобны кантынгент, схільны да гэтага, хоць, разам з тым, і не страчаны. А увогуле, калектыву ў нас у цэлым здарова, і павольна яму менавіта здарова, каб лягчай было ажыццяўляць усё задуманае.

— Што часам, можа, перашкаджае ў працы?

— Той паток рознай інфармацыі, пераважна непатрэбнай, якую патрабуюць (і не часам, а пастаянна) розныя органы і ведамствы і якую заўсёды трэба падрыхтаваць тут жа, неадкладна. Па 15—20 папер штодзень трэба адправіць на адпаведныя адрасы. А гэта значыць, трэба адцягваць ад працы, ад неабсяжных абавязкаў спецыялістаў, усаджаюць іх за пісьмовы стол. Па паўгадзіны працоўнага часу затрачваюць яны на гэта штодзённа. А дзеля чаго усё? Восі вам наш тавар, прымаецца да ведама, а усё астатняе — гэта выключна нашы ўнутраныя праблемы... Восі цяпер абвешлі пра скарачэнне штатаў. Думаю, няблага будзе штата. Меншыя стануць штаты, можа, зменшыцца і той жа паляровы паток, які менавіта штаты і ствараюць.

— Як ставіцеся да ўтрымання працаўніцкай гаспадаркі сваіх асабістых падворкаў?

— Не дзікуем — утрымліваць ці не. Больш за тое, нават дапамагам тым, хто схільны да гэтага, — сенам, салямай (бяспалтна). Хоча нехта ў сябе жыллё даваць — прывязем яму сена пад самы хлеб, хоца пасеяць — дапаможам. Тут не толькі сацыяльныя клопаты — чалавеча трэба максімальна вызваліць ад гэтых турбот па асабістай гаспадарцы, тады ён будзе больш думаць і пра калектывнае, лепш займацца агульнай вытворчасцю. Гаспадарка таксама бярэ на сябе 50 працэнтаў выдаткаў па вырошчванні «асабістай» бульбы, якую высаджваем на агульным полі. І яшчэ тут жа дадам: кожны працаўнік атрымлівае ў якасці натуральнай аплаты па 1,5 тony збожжа; а тым, хто адлісаў свае прысвадзільныя ўчасткі гаспадарцы, але не працуе ў ёй, выдзяляем збожжа па сабекошце.

— Як да вашага прафесійнага свята рыхтуецеся?

— А што тут рыхтавацца — свята трэба сустракаць з адпаведнымі вынікамі. Яны ў нас, быццам, небагія. Восі ў агучытым. Будзе канцэрт, прычым яго дадуць нашы ж самадзейныя артысты.

— Толькі гэтага як быццам малавата?

— Безумоўна, мала. Будуць таксама абавязковыя прэміі, прычым большасць працаўнікоў атрымае больш за мільён. А яшчэ выдасць людзям да свята па машку цукру і паглядзім — можа, яшчэ чаго-небудзь.

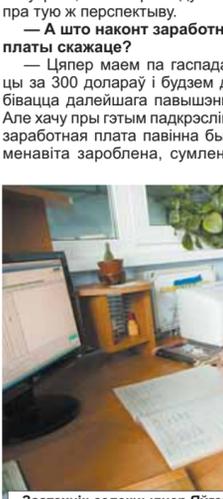
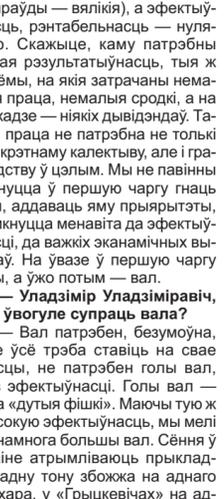
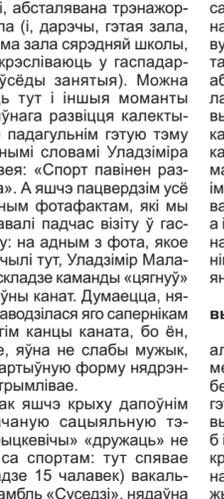
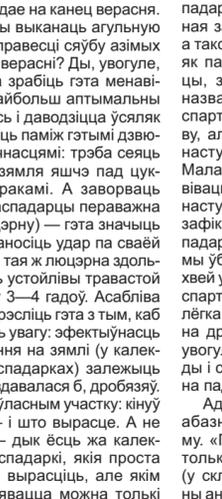
— Што хацелі б сказаць на заканчэнне?

— Ну, вядома ж, павіншаваць працаўнікоў гаспадаркі, усіх калі па аграрным цэху з нашым прафесійным святам. Нялёгка і надзвычай адказная справа выпала нам, ці, дакладней, выбралі яе мы самі. Вядома гонка за часам, каб усё паспее, за надвор'ем, якое ніяк не жадае лічыцца з нашымі планами і задумамі. Але інакш нам і нельга: менавіта мы адказваем за харчовую бяспеку краіны. І гэта вельмі пачэсна.

Са святам!

Іван БАРАНОУСКІ, Фота Надзеі БУЖАН.

УНП 600032168

Вытворчасць патрабуе дакладных эканамічных разлікаў, а грошы — улік. На здымках галоўны эканаміст гаспадаркі Святлана МАЛАХВЕЙ і эканаміст працы Кацярына БАБАНИНА; асобна — бухгалтар Марына КАЗАКЕВІЧ.

Заатэнік-селекцыянер Яўген ПЛЯШКО.

БЕЛАРУСКАЯ ЛАСІНКА: ЭКЗОТЫКА ЦІ МОЎНАЯ ТРАДЫЦЫЯ?

ВЯЛІКІЯ дыскусія ў інтэрнеце выклікала відаз партала «Online» пра назвы станцый сталічнага метро, прадубліраваныя беларускай лацінкай. У ім амерыканец Скот КРЫСТАФЕРСАН, гулец баскетбольнай каманды «Цмокі Мінск» спрабуе іх пачытаць і потым прызнаецца, што для яго гэта цяжка. У якасці альтэрнатывы прапануецца транслітараваць назвы такім чынам, каб гэта было зразумела англамоўным людзям. Праўда, беларускія навукоўцы такога меркавання не падтрымліваюць — пра апраўданасць выкарыстання менавіта беларускай лацінкі карэспандэнт «Звязды» пагутарыў з Ігарам КАПЫЛЮВЫМ, кандыдатам філалагічных навук, вучоным сакратаром Інстытута мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі, і Аленай АНІСІМ, навуковым супрацоўнікам гэтага ж інстытута.

Лацінская графіка не з'яўляецца чужой для беларусаў. У Беларусі лацінскі алфавіт вядомы са старажытных часоў, калі ён выкарыстоўваўся для пісьмовай перадачы польскай і лацінскай моў, якія актыўна ўжываліся ў мінулым на нашых землях, — расказавае Ігар Капылю. Асабліва шырока лацінская графіка пачала выкарыстоўвацца ў сферы дзелавога пісьменства ў другой палове XVI стагоддзя. Ёй карысталіся пры напісанні сваіх твораў беларускія асветнікі і пісьменнікі Сымон Будны і Мікола Гусоўскі. У старабеларускай перыяд лацінская графіка ўжывалася паралельна з кірыліцай пры выданні рэлігійных твораў, напрыклад, «Казанне Кірыла» С. Зізнія (Вільня, 1596 год). Старабеларускі лацінскі алфавіт напісаны «Прышывелі караля польскага і вялікага князя літоўскага Жыгімонта III Вазы», наддзёны гораду Віцебску на мадэбургскія права. Найбольш вядомым старабеларускім пісьмовым пом-

рэдніх зычных праз спалучэнні галосных io, ie, iu, ia. Некаторыя беларускія пісьменнікі поруч з кірыліцай прыставалі лацінку для перадачы беларускай мовы: напрыклад, Ян Чачот, Ян Баршчэўскі, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч, Ф. Багушэвіч, А. Гурныовіч. На лацінцы выдавалася нелегальная газета «Мужыцкая праўда» (1862—1863) Кастуся Каліноўскага. Таму, як лічыць Ігар Капылю, можна з поўным правам лічыць, што першым алфавітам для сучаснай беларускай мовы была лацінка. Паралельна на дзвюх графіках — кірыліцы і лацінцы — выдавалася газета «Наша доля» (1905 год), а таксама першая легальная беларуская газета «Наша Ніва» (з 1906 па 1912 год), якая адыграла выключную ролю ў фарміраванні норм сучаснай беларускай літаратурнай мовы. Беларускія лацінкі былі надрукаваны многія творы Цёткі, раннія творы класікаў нашай літаратуры — Янкі Купалы і Якуба Коласа. У двух варыянтах (на лацінцы і кірыліцы) была выдадзена першая «Беларуская граматыка для школ» Браніслава Тарашкевіча. У Заходняй Беларусі (да 1939 года) лацінка ўжывалася побач з кірыліцай у перыядычны і кніжных выданнях.

Такім чынам, беларуская лацінка мае трывалую гістарычную аснову. І мы, беларусы, можам сцявяджарыцца гэтай жа, як і іншыя еўрапейскія народы — немцы, палякі, чэхі, славакі, французы, іспанцы, італьянцы, — аб тым, што мы таксама маем старажытную графічную сістэму — лацінку. Толькі ў адрозненне ад іншых еўрапейцаў, мы значна багацейшыя, паколькі засвоілі і актыўна карыстаемся і другой, не менш старажытнай графікай — кірыліцай. Суіснаванне дзвюх графічных сістэм — лацінкі і кірыліцы — з'яўляецца вельмі яркім паказчыкам нашай гісторыі, яркім элементом нашай культуры-гістарычнай спадчыны. Гэта чарговае пацвярджэнне ўнікальнасці Беларусі, якая, знаходзячыся ў цэнтры Еўропы, увес час адчувала моцны ўплыў усходніх і заходніх традыцый, усходняй і заходняй цывілізацыі, каталіцызму і праваслаўя. І, разам з тым, імкнулася захаваць сваю індывідуальнасць, адметнасць і непаўторнасць, — перакананы Ігар Капылю.

Пра гэтым ён вельмі абураны той непавагай да беларускай лацінкі, якую прадэманстравалі некаторыя беларускія карыстальнікі інтэрнэту, і расцэньвае гэта як ігнараванне нацыянальнай духоўнай спадчыны і гісторыка-культурных каштоўнасцяў.

Думаю, што ні немцам, ні палякам, ні французам, ні чэхам ніколі не прыйдзе ў галаву аб абазначэнні геаграфічных аб'ектаў, у тым ліку станцый метрапалітэна, ужываць англійскі варыянт лацінкі, хаця ўсе гэтыя народы прызнаюць англійскую мову як мову міжнародных зносін. Захаваўшы нацыянальную лацінку ў метро, мы тым самым будзем папулярызаваць нашу гісторыю, будзем далучаць замежных гасцей да нашай пісьмовай культуры, прадэманструем нашу нацыянальную адметнасць, а не падладжанне пад іншыя культуры і графікі. Я быў у Варшаве падчас чэмпіянату Еўропа па футболе — і ніхто ў Польшчы не пісаў назвы англійскай лацінкі: быў толькі польскі варыянт, і для ўсіх гасцей гэта было зразумела натуральна. Не думаю, што да нас на чэмпіянат прыедзе вялікая колькасць гасцей з Аўстраліі, ЗША ці Вялікабрытаніі. А вось рускамоўных балебшчыкаў, мяркую, будзе многа: яны лёгка прачытаюць беларускія назвы на кірыліцы. Няма будзе і еўрапейцаў (чехаў, палякаў, славакаў, літоўцаў, македонцаў, латышоў, немцаў), якія без праблем прачытаюць назвы на нашай лацінцы.

цы, паспрабавалі чытаць і пісаць на лацінцы.

Акрамя таго, калі б нашы дзеці ў школе знаёміліся з беларускай лацінкай, то гэта ім дапамагла б у разуменні іншых лацінаграфічных славянскіх моў: чэшскай і польскай. Гэта дастаткова блізка для нас мовы, і веданне лацінкі дазваляе ўспрымаць іх нашым трасцей.

Міжнародны дзень студэнтаў. Устаноўлены ў 1946 годзе на Суветным кангрэсе студэнтаў, які адбыўся ў Празе.

1574 год — у Вільні на сродкі магілёўскіх купцоў Мамончаў Пятром Мсціслаўцам заснавана друкарня. Тут было выдадзена больш за 80 кніг, з іх звыш 50 — на старабеларускай мове. Быў выдадзены «Часоўнік», «Евангелле напраздольнае», «Псалтыр». Гэта была адзіная беларуская друкарня, якая выпускала зборнікі заканадаўчых актаў, выданы прававога характару, у тым ліку «Трыбунал аб'явацелям Вялікага Княства Літоўскага», «Статут Вялікага Княства Літоўскага», канстытуцыі «валных» соймаў, шэраг каленічных твораў у абарону уніі, напісаных І. Пацеям. Клі вызначаліся высокім паліграфічным і мастацка-арнаментальным афармленнем. Тут упершыню выкарыстаны вырабленыя Грынем Іванавічам курорныя шрыфты, якія ўзнаўлялі графіку канцільярскіх лістоў. З-за канфлікту паміж Мсціслаўцам і Мамончаў, якія імкнуліся цалкам кантраляваць кнігадрукаванне, у 1576 годзе дзейнасць друкарні была прыпынена. Друкарня Мамончаў фінансавана падтрымлівалі праваслаўныя шляхціцы Зарэчкія. У 1586-м і 1593 гадах пры падтрымцы канцлера ВКЛ Л. Салегі атрымала прывілеі, якія давалі часовае манопольнае права на выданне кніг на беларускай і царкоўнаславянскай мовах. З друкарняй супрацоўнічаў віленскі друкар В. Гарабурда. Пасля 1624 года друкарня Мамончаў часткова перайшла ва ўласнасць Віленскай бізэльянскай друкарні.

1869 год — у Егіпце адбылася урачыстая цырырыя моўна адкрыцця Суэцкага канала. Канал, пра неабходнасць якога так доўга гаварылі ў старажытнасці, канал, будаўніцтва якога ўпершыню было пачата пры фараоне Сенеу-серце, працягнута Дарыем I адноўлена імператарам Траянам I (страшна вымавіць!) I стагоддзі; канал, адраджэнне якога абмяркоўваў Лейбніц з Людовікам XIV, нарэшце, канчаткова звязваў Міжземнае мора з Чырвоным і адмяняў шматдзённыя плаванні вакол Афрыкі. Гэты самы доўгі канал у свеце пакаў канец эры рускіяў (яны там захрасалі без ветру) і загубіў рускую Кяхту як чайную сталіцу: везці па новым шляху стала больш выгадна, чым праз Сібір. Першай па новым шляху прайшла яхта «Эгль», на борце якой знаходзілася французская імператрыца Яўгенія (жонка Напалеона III) і галоўны будаўнік канала — французскі інжынер віктон Фердынанд Мары дэ Леспес. Затым пачаліся урачыстасці. Але вось «Аід» пры адкрыцці, насуперак распаўсюджанаму міфу, не ставілі: Вердзі не паспеў яе дапісаць. Абышліся операй «Рыгалета».

1957 год — нарадзіўся Віталь Герасімаў, беларускі мастак. Сярод твораў: карціны «Алегорыя сну», «Дзючына з папугаем», «Сівы дзьмухавец», «Блакiтная птушка» і іншыя. Творчасць майстра адрознівае гарманічнасць выкарыстання мастацкіх сродкаў, выразнасць кампазіцыйнага і колеравага вырашэння, філасафічнасць.

Янка КУПАЛА (1882—1942), народны пэст Беларусі:
«На цябе, наша моладзь, надзея!...»

Было сказана

«На цябе, наша моладзь, надзея!...»

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. Будзеце лёгкія на ўздзім, актыўныя і больш неапраўданы, чым звычайна. Павялічыцца агучны тонус, і палепшыцца настрой. Справы могуць пайсці не зусім так, як вы іх планавалі, таму вам неабходна ўспомніць пра памылку, якую вы дзупілілі некалькі дзён таму і выправіць яе. Зрабіўшы гэта, вы адчуеце лёгкасць у душы.

ЦЯЛЕЦ. Настае час падвядзення вынікаў і пераацэнвання каштоўнасцяў. Паверце ў свае сілы. Зараз спрыяльны момант для рэалізацыі задум, якія даўно выношваліся. Могуць пераацэніцца ўласныя сумненні, але вы з усім справіцеся і адчуеце жаданую палёжку. Залежнасць ад пачатка будзе вас гнясці, але яе кампенсуюць грашовыя паступленні.

БЛІЗНАТЫ. Калі на пачатку тыдня не будзе тэрасы атрымлівацца, не адчайвайцеся, займаецца іншай справай, а праблема паступова вырашыцца сама сабой. Не ўрываіцеся ад працы, але ў той жа час і не бярэце на сябе занадта шмат абавязнасцяў.

РАК. Цалкам верагодна, што адкрыце для сябе новыя сферы дзейнасці і пазнаміцеся з людзьмі, якія стануць для вас надзейнымі партнёрамі і сябрамі. Вечер перамен вы ўспрымеце з радасцю, бо размеранае жыццё стала надаскучаць. Прыслухоўвайцеся да меркавання наваколных — гэта дазволіць зрабіць каштоўныя высновы, вельмі неабходныя для рэалізацыі вашых ўласных ідэй.

ЛЕУ. Верагодна далёка камандзіроўка. Пастаўцеся з усёй увагай да новых знаёмых і да іх прапановы. Паспрабуйце стрымліваць эмоцыі, уважліва сачыце за сваімі словамі і рэакцыяй суразмоўцаў. Такім чынам зможаце пазбегнуць буйных непрыемнасцяў. Калі адчуеце ўсплёск ініцыятыўнасці і прадпрымальнасці, паспрабуйце злавіць момант і ўжыць гэтыя якасці з максімальнай карысцю.

ДЗЕВА. Адчуванне ўласнай значнасці паўстане не на пустым месцы, і выкарыстоўваць плённы перыяд лепш цалкам. Паспех у справах можа шмат у чым залежаць ад вашых арганізатарскіх здольнасцяў, хоць наўрад ці справа абдыдзецца без канкурэнтнай барацьбы. Зыклі імідж будзе мець патрэбу ў карэкціроўцы.

Жыхар Віцебска хацеў, відаць, правярць, як рэагуюць праваохорончыя органы на паведамленне аб міраванні, і, патэлефанаваўшы ў міліцыю, паведамаў, што на тэрыторыі Віцебскага халадакамінаэта закладзена выбуховае прыстававанне.

З тэрыторыі прадпрыемства былі эвакуіраваны 93 чалавек. Падчас праверкі выбухованебяспечныя прадметы знойдзены не былі. У выніку аперацыйна-вышукowych мерапрыемстваў супрацоўнікамі УУС Віцебскага аблвыканкама ва ўзаемадзейнасці з УКДБ па Віцебскай вобласці праз некалькі гадзін быў затрыманы жыхар Віцебска 1976 года нараджэння, раённей не судзімы.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Даты | **Падзеі** | **Людзі**

Міжнародны дзень студэнтаў. Устаноўлены ў 1946 годзе на Суветным кангрэсе студэнтаў, які адбыўся ў Празе.

1574 год — у Вільні на сродкі магілёўскіх купцоў Мамончаў Пятром Мсціслаўцам заснавана друкарня. Тут было выдадзена больш за 80 кніг, з іх звыш 50 — на старабеларускай мове. Быў выдадзены «Часоўнік», «Евангелле напраздольнае», «Псалтыр». Гэта была адзіная беларуская друкарня, якая выпускала зборнікі заканадаўчых актаў, выданы прававога характару, у тым ліку «Трыбунал аб'явацелям Вялікага Княства Літоўскага», «Статут Вялікага Княства Літоўскага», канстытуцыі «валных» соймаў, шэраг каленічных твораў у абарону уніі, напісаных І. Пацеям. Клі вызначаліся высокім паліграфічным і мастацка-арнаментальным афармленнем. Тут упершыню выкарыстаны вырабленыя Грынем Іванавічам курорныя шрыфты, якія ўзнаўлялі графіку канцільярскіх лістоў. З-за канфлікту паміж Мсціслаўцам і Мамончаў, якія імкнуліся цалкам кантраляваць кнігадрукаванне, у 1576 годзе дзейнасць друкарні была прыпынена. Друкарня Мамончаў фінансавана падтрымлівалі праваслаўныя шляхціцы Зарэчкія. У 1586-м і 1593 гадах пры падтрымцы канцлера ВКЛ Л. Салегі атрымала прывілеі, якія давалі часовае манопольнае права на выданне кніг на беларускай і царкоўнаславянскай мовах. З друкарняй супрацоўнічаў віленскі друкар В. Гарабурда. Пасля 1624 года друкарня Мамончаў часткова перайшла ва ўласнасць Віленскай бізэльянскай друкарні.

1869 год — у Егіпце адбылася урачыстая цырырыя моўна адкрыцця Суэцкага канала. Канал, пра неабходнасць якога так доўга гаварылі ў старажытнасці, канал, будаўніцтва якога ўпершыню было пачата пры фараоне Сенеу-серце, працягнута Дарыем I адноўлена імператарам Траянам I (страшна вымавіць!) I стагоддзі; канал, адраджэнне якога абмяркоўваў Лейбніц з Людовікам XIV, нарэшце, канчаткова звязваў Міжземнае мора з Чырвоным і адмяняў шматдзённыя плаванні вакол Афрыкі. Гэты самы доўгі канал у свеце пакаў канец эры рускіяў (яны там захрасалі без ветру) і загубіў рускую Кяхту як чайную сталіцу: везці па новым шляху стала больш выгадна, чым праз Сібір. Першай па новым шляху прайшла яхта «Эгль», на борце якой знаходзілася французская імператрыца Яўгенія (жонка Напалеона III) і галоўны будаўнік канала — французскі інжынер віктон Фердынанд Мары дэ Леспес. Затым пачаліся урачыстасці. Але вось «Аід» пры адкрыцці, насуперак распаўсюджанаму міфу, не ставілі: Вердзі не паспеў яе дапісаць. Абышліся операй «Рыгалета».

1957 год — нарадзіўся Віталь Герасімаў, беларускі мастак. Сярод твораў: карціны «Алегорыя сну», «Дзючына з папугаем», «Сівы дзьмухавец», «Блакiтная птушка» і іншыя. Творчасць майстра адрознівае гарманічнасць выкарыстання мастацкіх сродкаў, выразнасць кампазіцыйнага і колеравага вырашэння, філасафічнасць.

Янка КУПАЛА (1882—1942), народны пэст Беларусі:
«На цябе, наша моладзь, надзея!...»

Было сказана

«На цябе, наша моладзь, надзея!...»

СЁННЯ

Месяц
Першая квадра 20 лістапада.
Месяц у сусур'і Казярога.

Сонца

Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск — 8.41	17.07	8.26
Віцебск — 8.36	16.51	8.15
Магілёў — 8.31	16.57	8.26
Гомель — 8.21	17.00	8.39
Гродна — 8.55	17.24	8.29
Брэст — 8.49	17.31	8.42

Імяніны
Пр. Аляксандра, Арсенія.
К. Альжбеты, Валерыі, Саламеі, Валерыя, Дзідслава, Рыгора.

Зайтра

Геамагнітныя ўзрушэнні

Гродна	Мінск	Магілёў	Брэст	Гомель
749мм рт.ст. -1..+1°C +4..+6°C	744мм рт.ст. -1..+1°C +1..+3°C	752мм рт.ст. -1..+1°C 0..+2°C	750мм рт.ст. -1..+1°C +6..+8°C	757мм рт.ст. -1..+1°C +1..+3°C

...у суседзях

ВАРШАВА	КІЕЎ	РЫГА
+8..+10°C	+1..+3°C	+3..+5°C
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.ПЕЦЯРБУРГ
+2..+4°C	0..+2°C	+3..+5°C

Абазначэнні:
■ няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
■ невялікія геамагнітныя узрушэнні
■ слабая геамагнітная буря

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ

УСМІХНЕМСЯ

Хіт на рынку — аўтасігналізацыя «Грыгоры Лепс» — пры спробе ўгну машыны крычыць: «Але ж я на не твая!»

Званок па тэлефоне:
— Але! Я ваш сусед зверху. Колькі можна! Неадкладна спыніце вашу піліканне! Калі гэтае піліканне і надалей будзе працягвацца, у мяне дане з'едзе!
— Ужо з'ехаў. Скрыпка прадалі тыдзень таму.

Учора труп агента па нерухомасці быў знойдзены ў ціхім, спакойным, вельмі зялёным раёне, у пяці хвілінах ад метро.

Фота carifatura.ru

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Галоўны рэдактар **КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч**.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. КАРПЕНКА (намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, Л. ЛАХМАНЕНКА, С. ПРТАС (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СПЛАНЕСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦМОШЫК.

НАШ АПРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); адрэдакцыйны — 287 18 64, падлікі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, скартатэрыя — 292 05 82, адрэдакцыйны выпуск дадаткаў: «Чырвоныя змена» — 292 44 12; «Мясцовыя самаркаванне» — 292 44 12, уласныя карэспандэнты: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31; бухгалтары: 43 23 74.

http://www.zviazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zviazda.minsk.by, рэкламы: rek@zviazda.minsk.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца суадпаведнымі з меркаваннямі рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрэдаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета апулікавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыетарстве «Вываўцтва «Беларускі Дом друку», ЛД № 02330/0494179 ад 03.04.2009.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 25 разоў на год.

Тыраж 26.520. Індэкс 63850. Зак. № 5171.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 Нумар падпісаны ў 19.30
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 16 лістапада 2012 года.